

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za kraje bivše Avstro-Ogrske:
celo leto skupaj naprej . . . K 60—
pol leta 30—
četrta leta 15—
na mesec 5-50

za Nemčijo:
celo leto naprej K 65—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 70—

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakica.
Upravništvo (spodaj, pritičje, levo). Kaniževa ulica št. 5, telefon št. 90.

Izba je vsak dan svojo, izvenredno modro in pravično.

Inzerati se računajo po porabljenem prostoru in alar 1 mm visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin, dvakrat po 11 vin, tretkrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin, parte in zahvale (enak prostor) 20 vinarjev. Pri večjih inzeratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno **30** po nakazilu. **30**
Na same pisarne nrobre brez poslatve denarja se ne moremo nikakor očitati.
„Narodna Tiskarna“ telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hoči ponj:

celo leto naprej K 58— | četrta leta naprej K 15—
pol leta 29— | na mesec K 5—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Kaniževa ulica št. 5 (v I. nadst. levo), telefon št. 34.

Prestolni govor regenta Aleksandra.

Posebno poročilo „Slov. Narodu“, za pokrajino ponovljeno iz včerajšnjega našega posebnega izdaja.

GOSPODJE NARODNI PREDSTAV.

NIKI:

V imenu Njegovega Veličanstva našega kralja Petra I. pozdravljam Vas in u Vas ves naš narod, ki ga danes predstavljamo. Pozdravljam vse brate slavne imena: srbskega, hrvatskega, slovenskega.

Z vsemi Vami delim neomejeno radost, da nam je Najvišja Previdnost dovolila doživeti dan, ko se prvič v svojem dolgem zgodovinskem življenju vzpenjamo tudi v svoji zavesti do sreče, da započnemo v enem samem državnem zboru, v enem samem narodnem predstavništvu kot nezavisni gospodarji svoje usode s plemenitim sodelovanjem krone in naroda delo v dobrobit naše lepe ujedine domovine in vseh njenih sinov in hčera.

Vekove smo bili razjedinjeni, ali ne odpujati; raztrgani z grobo silo ali pa z lokavostjo imperijev Rima in Bizanta, Dunaja in Carigrada, ampak nikdar zlomljeni v duši smo čuvali verno sveto sporočilo naših pradedov. Na tej podlagi, izšli iz skupnega korena, smo preživeli veke v težki zgodovini, pod raznovrstnimi uplivi: razvijali smo se, kakorkoli smo se mogli, in razvijali smo svoje jedinstvene in svoje posebne lastnosti, tako vedno smo dobro pamtili in znali, da smo bratje in da smo jedno. Ko je napočil srečni dan, da je sovrznika pobila Moja ljuba vojska, ki je po svojem sestavu že takrat bila sila narodnega jedinstva, skupno s siljanimi armadami naših zaveznikov in da je na krvavem svetovnem bojišču sinila tudi nam zgodovinska pravica, takrat se kakor velikan od Alp, do Balkana dvigne narod s tremi imeni, a z jedno željo, jedno mislijo, jedno voljo.

Z zadovoljstvom in z zahvalo omejnimo tolmače te volje in izvršilce tega čina: odposlanstvo Narodnega Veča in odloke Vojvodinske Narodne Skupščine za naš narod v prejšnji avstro-ogrski monarhiji, Narodno Skupščino kraljevine Srbije in Veliko Narodno Skupščino Kraljevine Crne Gore. Njihove odloke in Moj vladarski odziv so z nezizmerno radostjo sprejeli Sarajevo kakor Beograd, Zagreb kakor Novi Sad, Ljubljana in Cetinje, Split in Skopje.

A še z mnogo več nego radostjo. Našo slovo so dokazali mir in dostojanstvo prebivalstva za ves čas, od katerega naprej mu caruje svoboda do današnjega dne. Tako je to tudi moralo biti, četudi je naš narod moral in še mora IZDRŽATI TEŽKA IZKUSIVA, KER MU NA VEČ MESTIH KOMAJ OD SOVRAŽNIKA OSVOBODENI NARODNI TERITORIJI DRŽI DRUG TUJEC. Če bi to bilo drugače, bi se bili mi pokazali manj dostojne onih dragocenih žrtev, prinesenih na oltar osvobodjenja in ujedinenja.

Misel na te svete žrtve raj tudi nas in naše potomce spremlja pri vsakem delu in nas opominja, da ne krenemo nikdar s pravice pota. Ugasili bodo vekovi in mi se ne bomo mogli odčisti čim vojskav naših junakov in mučnikov, ki so padli v častni boj, v častni vojni in ki so ostvarili naše velike misli. Velike so in dragi hile te žrtve.

Hvala in slava vsem znanim in neznanim, ki so zasuli s svojimi svetimi grobovi naša brda in doline in pokrili s svojimi kostmi morske globine in bojišče širom celega sveta. Oni bodo učili tudi najpomembnejše naše vnuke, kako je treba služiti domovini in kako se utisne velika doba v spomin ljudstva. (Zajedno s spominom na njih je zarezana v Moje srce misel na vojskovodje, oficirje in vojake, vse zaveznike sile na kopnem in morju na našem iztoku, ti so s premagovanjem samega sebe prenašali vse napore, dokler niso zajedno z nami povrnili svetu svobodo, ki je bila ogrožena za nje in za nas. Slava tudi nepreglednim armadam njihovih vojnih drugov, velikemu zavetju ljudskih pravic in svobode, ki so človeštvo zagotovila ogrožena prava neodvisnega življenja. Hvala vsem zaveznikom vladam in narodom, ki so viteško stopili z nami v to zavezniško borbo in v njej zmagnali.

Osnovano se, nadajam, da bodo isto brigo, ki so jo zavezniški stalno iz-

kazovali Moji hrabri vojski, pokazali tudi pri svojih odločbah in na mirovnem kongresu narodu in zemlji, ki je to vojsko vzgojila in jo pokazala takšno, kakršna je. Ona ista neomajna vernost, ki nas je odlikovala v drugih izkušnjah in ki ni dopuščala, da nas svlada grenka sumnja in ledeni obup, mora biti jamstvo vsem, da bo v svojih pravičnih zahtevah uzadovoljena Kraljevina Srb, Hrvatov in Slovencev na evropskem iztoku vedno in jedini prvi čuvav interesov in našel pravice in svobode, ki so tako sveti velikim duhom zaveznikov narodov.

In če smo tudi po ujedinenju majhni v razmerju z veličino naših velikih zaveznikov, verujemo, da se NE BO PO TEM RAZMERJU MERILA VELLKOST NAŠE PRAVICE. V tem uverjenju se upravičeno nadejamo, da se nam ne bo odmerilo ono, KAKOR SE JE PO NEKI ZMEDIENOSTI ALI POD PRITISKOM PROSLISTI OPOLOČEVALO O NAS A BREZ NAS.

Mi ne iščemo od nikogar nikakršnih žrtev. Mi zahtevamo edino ono, kar bo prineslo dobro ne samo nam, nego tudi predstavnikom zvez okrog nas in kar bo nam in vsakemu drugemu prištedilo mnogo gorja in bodečim pokoljem mnogo izkustva. Mi se nadejamo, da bodo naše plemenite zaveznike napram nam vodila samo načela, ki so jih v času, ko so se odločili za kongres, sami javno vnaprejšnji proglasili in predpisali. Mi ne zahtevamo ničesar, kar ni pravica, ker ne zahtevamo ničesar kar bi nam bilo tuje. Mi hočemo, da se dopusti našim bratom in drugemu prebivalstvu, ki živi zajedno z nami v naši narodni hiši, da sami slobodno odločijo o svoji usodi.

Gospoda narodni predstavniki!

Nadejam se, da bo tudi Narodno predstavništvo doprineslo, da se vprašanja naše bodočnosti razpravijo na velikem kongresu na korist naše narodne stvari.

Mnogi in težki zadatki stoje pred Vami. Bodočnost pričakuje od Vas, da oprezo, ampak brez obotavljanja pripravljate in izgrajujete najpotrebnejše nam dele naše nove državne zgradbe: sedanjost nestrpilno gleda v Vas, da zalečite težke rane, ki jih je nepravilni zadal in da počnete kar najbolj skoraj in nevdržno z lomljenjem železnih okov, ki jih je tuji sistem. Se zapustil pri nas. Nadejam se, da boste v parlamentarnem soglasju z Mojo vladno složno in odlično svladali goleme težkoč, ki so se zvalile pred nas takoj pri vstopu v naše novo državno in narodno življenje. Nadejam se, da bo tudi v tem pogledu imelo Vaše delo velik pomen posebno ker bo v izobilju poslov, ki so doslej čakali na takšno Narodno predstavništvo.

Posebno naglašam nujnost potrebe, da se polledelec na tisočletnem težkem življenju osvobodimo vezi, ki ga še sedaj delajo odvisnega od velikega lastnika zemlje, ki jo pa on obdeluje, in da postane gospodar grude, ki jo kvasi s svojim znojem Bratstvo, ki nas spaja vse zajedno in družabna pravica, ki nas mora voditi, ter veliki državni interes, za katerega se moramo brigati, zahtevajo, da se te odločitve ne odlagajo. Tako isto, kakor je svobodni in gospodarsko samostalni seljak v Kraljevini Srbiji tako primerno razvil svoje društveno, vojaško in moralno silo, tako naj postane njegov brat širom celega kraljevstva v svoji sreči neomajni temelj, na katerem bo naša država brez škode pričakala in zvičevala vsako burjo časa in dogodkov, ki bi jih doživela v bodočnosti.

V istem smislu je potrebno, da se dosedanjim plodovi notranjega razvoja, ki so Srbiji stekli zasluženi glas v cellem našem narodu, čim prej presadijo na vso ostalo državno oblast z Začasno Ustavo, po kateri bomo vladali in upravljali, dokler ne bo Velika Narodna Skupščina kot ustavotvorna telo izdelala končnih temeljnih zakonov našega Kraljevstva.

Briga za naše invalide in vojščake ne sme popustiti niti en hip ne pri Moji Vladi ne pri Vas. Tako sem prepričan. Moja Vlada bo Vam, Gospoda poslanci, predložila v oceno in odobrenje tudi druge predloge, ki zahtevajo sedanjih trenutkih, da se proučijo in uzakoni, da bi se zemlja prej ko mogoče vzdignila, obnovila in za gospodarstvo in kulturo osvobodila.

Nastopni govor predsednika Narodnega Predstavništva, Dr. Draže Pavlovića.

Gospodje narodni predstavniki! Najprej naj se Vam s tega mesta toplo zahvalim, da ste me odlikovali s častjo, da predsedujem prvemu Narodnemu predstavništvu naše cele mile domovine SHS.

PRVIČ UJEDINJENI!

Gospodje, privikar, odkar nas pozna zgodovina, se je sestal tak zbor, da započne politično in nacionalno edinstvo našega naroda na parlamentarni demokratijski podlagi; kajti gospodje mi smo bili stoletja razdvojeni po mejah, katere je upostavljal naš neprijatelj, tujec, zatiralec in osvovalec. Usoda zgodovine nam je dodelila za domovino tak kos sveta, ki je bil od nekdanj razpotje in križišče med vzhodom in zapadom in torišče vseh političnih in kulturnih struj in od pamtveka pa do današnjega dne, ko se končava tr veliki evropski boj, porušile vseh velikih konfliktov in borb z vzhoda na zapad in z zapada na vzhod, ko se zgodovinski tok zopet počenja vračati od zapada na vzhod. V teh navali je moral naš narod vkljub svoji uporni moči, fizični in moralni, podčeti. Stoletja je deloval naš neprijatelj, da ga iznarodi. Bile so dobe v naši prošlosti, ko je izgledalo, da je neprijatelj blizu cilja in da se bodo tri plemena enega in istega naroda v svojem nacionalnem razvoju razkrojila tako, kakor da niso istega roda in istega imena. Toda gospodje, to so bili začasní uspehi našega neprijatelja. Kakor se vsaka energija razvija na svojem odporu, tako se je tudi naš nacionalni odpor proti političnemu in kulturnemu nasilju osvovalec in zatiralec razvil do narodne zavesti, do zavesti zavestnega ujedinenja vseh plemen najprej v svojih elementarnih oblikah, kakor pokrajinski etnografski patriotizem, dokler se ne kristaliziral v jasno nacionalno demokratijsko idejo — pravo samoodločbo naroda. Do tega je moral priiti takrat, ko je nacionalna ideja postala politična ideja evropskega sveta, ko je postala ideja vodnica v političnem življenju evropskih narodov.

NAŠ TEMELJ — DEMOKRACIJA. POSMRITNICA AVSTRO - OGRSKI.

V burnih časih francoske revolucije rojeno načelo narodnosti kot načelo demokracije, so sprejeli vsi tlačni in izkoriščeni narodi in seveda tudi naš narod, sicer najprej oprezo in plašno, ker je pritisk suverene reakcije v Avstriji in na Ogrskem bil tako velik, da drugače ni bilo možno sprejeti. Naučnici in literarni delavci so bili prvi pionirji nacionalne ideje, ki so preiskavali prošlost, karakter in odliko duha našega naroda, in ti so pripomogli zaeno s krepkim narodnim odporom proti nasilju in pritisku, da se je nacionalno čuvstvovanje razvilo do nacionalne zavesti. Potem so mu dali aktivni politični delavci pozitiven političen cilj. V resnici sicer oreci nejasen, ker je bil mešanica političnih in literarnih elementov in je imel svojo tendenco. V ilirizmu vidimo prvi poskus jugoslovanske narodne ideje. Toda jasno izražena zajednica nas vseh, jasno izraženo nacionalno čuvstvovanje nas vseh, se konkretno javlja prvi pot 1. 1848, ko so Srbi in Hrvati podali drug drugemu roko, ko so pomagali drug drugemu kakor dve plemeni enega naroda, in ko so tudi bratje Slovenci iskali zjednice z nami. Nato pa gospodje, je nastala doba nesporazuma, doba krize nacionalne ideje do prvih let tega stoletja. To je moralo biti tako, ker so bili časi silno strašni, pod katerim se je vodil narodnostni boj v habsburški monarhiji. Habsburška monarhija je imela samo konstitucionalno fasado. A v istini je ostala ista stara habsburška monarhija, avtokratska, dinastična, absolutna in končala je svoje življenje kot politična država. Njena državna življenje se je koncentriralo v njene reakcijske sile,

da je treba zadržavati vsak napredek v življenju, da je treba obvarovati vse zastarele institucije, ki so garancija proti napredku, proti demokraciji. Milo rečeno, gospodje: Avstro-Ogrska je prišla vedno za eno idejo prepozno. Ne, ona je bila živ anahronizem v evropski družbi. Njena državna deviza je bila divide et impera, ona je svoje rafinirane metode nasilja in intrig upotrebljavala v borbi proti nacionalni ideji, ona je držala eno plemo proti drugemu, narod proti narodu, favorizirala včasih ene, včasih druge, vedno menjajoč svoje razpoloženje in vrhutega je delala s korupcijo to, česar ni mogla doseči s silo. V raznih krajih in v raznih momentih je upotrebljavala razne metode. Dalmacijo je izolirala ekonomično, ker je bilo lažje slabo in siromašno deželo na kraj priti: vojaško-policijski režim v Bosni je bil nosilec njene kulturne misli; v Sloveniji je delala majhne korake, da bi mogla germanizirati naše brate Slovence. Na Hrvaškem je intrigirala z državno-pravnimi razpravami proti Madžarom in ni nikdar pomagala hrvaškemu narodu v njegovi pravični borbi. Vojvodino je smatrala kot kolonijo.

Avstrijski in ogrski državniki so delali na to, da politično razkosajo naš narod, podpirajoč regionalizem z vsemi silami, da ga razdele na Istriance, na Dalmatince, na Ličane, na Bosance itd. Uverjeni, da nikdar ne bo prišlo do zjednice, do ene celine.

ZMAGA JE NAŠA.

Ali gospodje, čeprav se je ta borba vodila pod tako težkimi pogoji, rezultat borbe je bilo lahko videti vnaprejš: zmaga je morala biti na strani idejnih borilcev, ker ni materije, s katero bi se dal zgraditi neprodiren ščit proti idejam, za katere ni nič neoprodiren in nedosežnega. Za ideje ne obstoje niti časovne, niti prostorne meje, kamo-li ljudske sile. Naša nacionalna zavest je izdržala vse krize. Kljubovala je vsem kombiniranim pritiskom surove sile in korupcije in izšla je iz borbe neokrnjena in nepremagana. Mnogi od Vas, gospodje, sedite tukaj na poslanskih klopek, ki poznate to dobro neposredno, ki ste se je udeleževali, ki ste čutili avstrijski in madžarski pritisk, ki ste čutili gorčino te borbe, ki ste trpeli. Toda Vi veste, kakšno brezvladje je nastalo za naš narod v habsburški monarhiji za časa svetovne vojske. Koliko in kakšnih apostolov naše nacionalne ideje, in koliko naših sonarodnikov je občutilo težko roko nasilnika, temne ječe, koliko je bilo sojenih in obsojenih, koliko jih je bilo izpostavljenih najbolj rafiniranim moralnim in fizičnim mukam in koliko jih je dalo svoje življenje za našo vero in zmago. Toda gospodje, nikdar se naša zajednica ni sijajneje manifestirala, kakor bala v teh najtežjih trenutkih. Vsa sirenška obetanja invsedunajske darovenaših neprijateljev ste Vi gospodje odbili z dostojanstvenostjo gesto. Vi ste iskali internatno ujedinenje, a to je značilo izven habsburške monarhije.

SRBIJA — JUGOSLOVANSKI PRVOBORITELJ.

Gospodje, naš neprijatelj je vedel, da ne more zlomiti našega naroda, če ne zlomi onega dela našega naroda, ki je pred stoletji dosegel, da zgradi svoje svobodno ognjišče. To svobodno ognjišče je imelo privlačno silo na naše sonarodnike izven naših mej. To ognjišče je bilo za mnoge naše sonarodnike kakor za mornarje na brezkončnem morju zvezda — vodnica. (Burno odobravanje.) To svobodno ognjišče, to je bila Srbija. (Vsi poslanci vstanejo z oduševljenimi vzkliki: »Živela Srbija!« Burni aplavzi.) To svobodno ognjišče, Srbija, je bilo živ protest proti obstanku take monarhije, v kateri so živeli naši sonarodniki nacionalno brezpravni. Obstanek Srbije je značil negacijo Avstrije. Bilo je samo vprašanje časa, kdaj enega izmed obeh ne bo več. Celokupna zunanja politika habsburške monarhije se je vodila zadnji čas samo po eni formuli: kompromitirati in nato uničiti Srbijo. Sedaj je habsburška monarhija prišla do poslednjega čina svoje politike. Da po njenem prepričanju uniči Srbijo: izbruhnila je evropska vojska. Srbija je po nečloveških uspehih in naporih morala podčeti trojnemu združenemu neprijatelju. In ko se je sovrzniku posrečilo pogaziti Srbijo, je neprijatelj, čeprav tega sam ni veroval, objavil celemu svetu, da je Srbija prenehala za večnost. Toda gospodje, titanski udarec naših junakov na solmski fronti, v katerih vstah so se borili tudi naši bratje Slovenci, Hrvati

in Srbi iz habsburške monarhije (vsi poslanci vstanejo in pozdravljajo naše junake z »Živeli!«), je krvavo postavil na laž prezgodnjo radost našega neprijatelja. Srbija je vstala kakor feniks iz svojega pepela; habsburška monarhija pa se je zrušila kakor trohnela, zastarela, od črvov zjedena zgradba.

Gospoda, evo nas, kako smo se zbrali v prestolnem mestu Beogradu, da postavimo pogoje našemu nacionalnemu jedinstvu. Ti pogoji kakor vsa državna zgradba, se opirajo na njene demokratske temelje. (Tako je! Živijo!)

VIHARNE MANIFESTACIJE ZA NEODREŠENO DOMOVINO. DOL Z LAŠKIM IMPERIJALIZMOM! PROČ Z LONDONSKO POGODBO!

Nek velik klasični historik je rekel, da živi vsaka država od načel, na katerih je zgrajena. Njegove besede je svetovna zgodovina v 20. veku samo potrdila. Naše narodno ujedinenje se je uresničilo na demokratskem način. Ono je protest, upor proti tlačenju naroda, za pravo narodne samoodločbe.

Demokracija, gospoda moja, je v sužnjih naša človeka, je podrejenega in ponižanega človeka vzdignila do suverene osebnosti, sveste svojih pravic in dolžnosti. Takšna resnična demokracija prava ne ve za hegemonijo narodov in plemen in ne pozna socialnega in političnega robovanja. Zato hoče izgladiti razlike, ki jih je dolga prošlost in različna kultura pustila med nami. Demokracija bo cementirala vsa tri plemena, ki jih odseja čaka za večno ista usoda, dobra ali zla. (Burni in dolgotrajni vzkliki: Tako je!) Z demokracijo cementiramo narodno jedinstvo bo vzdžalo vse nove napade in poskuse, ki nas ne smejo najti ni malodušnih ni slabih, ako se uresniči pripovedovanje, da smo plemo iz granita. (Cela zbornica ploska.)

Nismo želeli konfliktov, vedno smo spoštovali narodna prava vseh in zahtevali, da se tudi naša prava spoštujejo in mislimo, da bomo s temi načeli živeli v miru, v kolikor je to odvisno od nas, in da bomo bogato množili svetovno kulturo, česar doslej vkljub ogromne in od celega sveta priznane nadarjenosti nismo mogli storiti, ker smo vedno stali na straži in v borbi za svoj narodni obstanek. Naš narod pa bo odsej priložil svoj del obci kulturi človeštva in njenemu razvoju.

Ali gospoda, da bomo mogli živeti v miru in da že enkrat prenehamo z borbo, je potrebno, da bo naše narodno ujedinenje integralno (cela zbornica se dvigne) in da naši kraji, ki so orošeni s solzami, napoleni s krvjo in posejani s kostmi naših junakov, ostanejo naši. Za nas ne obstojijo nobene pogodbe (vsi poslanci frenetično ploskajo, zbornica in galerija kliče: Dol z londonsko pogodbo, dol z laškim imperijalizmom! Živio Wilson!) Za nas ne obstojijo nobene pogodbe, s katerimi kupujejo in odstopajo narode kakor kakšne stvari in to sedaj, ko se končuje ta svetovna vojna, ki so jo narodi vodili proti imperijizmu in v imenu velikih človečanskih načel, ki so jih proklamirali naši zavezniki... in kojih glavno načelo je pravica narodne samoodločbe in jednaka pravica za male narode kakor za velike.

NE PRIZNAMO LONDONSKE POGODBE! ŽIVI SE NE DAMO SEKATI.

Mi ne priznamo niti londonskega, niti bukarškega, niti nobenega drugega, ne javnega, ne tajnega dogovora, ki bi nam hotel odsekati del našega narodnega telesa. Mi se ne damo živi sekati (ponovno odobravanje), mi smo celota, smo organizem, smo živ narod. Udarci, ki pade na en del naroda, čuti ves narod (poslanci kličejo: Tako je!).

Mi enako občutimo za našo Koroško, za našo Goriško, za našo Istro in za naš Banat, kakor čutimo za našo Srbijo, našo Hrvatsko, našo Crnogorico ali Mace omro, našo Slovenijo ali Dalmacijo. (Poslanci ponovno poskočijo s sedežev, frenetično ploskajo in kličejo edinstvo, jugoslovanski Istri, Trstu, Pulji, Gorici, Dalmaciji, jugoslovanskemu Jadranu, Zadru, Visu, Mariboru, Celovcu, Beljaku. Končno zaori po celi zbornici in galeriji en sam krik: Dol z laškim imperijalizmom! Proč z londonsko pogodbo! Viharne manifestacije traja četrta več vzklikanja ni kraja. Končno se zbornica umiri in predsednik nadaljuje.)

Gospoda, mi zahtevamo pravico v imenu velikega načela, ki ga je proglasil veliki zaveznik predsednik Zedinjenih Držav severne Amerike Wilson. (Burni navdušeni vzkliki: Živio Wilson! in pa

verujemo, da bi naši dosežki zavezniki in prijatelji, ki so uspeh doseženi, mogli pozabiti tolikokrat svedene izjave o onih velikih načelih. Mi verujemo, da bosta pravica in resnica vseeno zmagali in da bo Wilsonovo načelo še vseeno triumfalno.

Od kar je v francoski revoluciji proklamirano pravo človeka, ni od taktat pa do danes v političnem življenju se nič drugega bilo sprejeto s takšnim splošnim navdušenjem, kakor so upravljeni sedaj sprejeta velika Wilsonova načela, ker so to načela človeštva, pravice in poštenja.

IZ GROBOV — MAŠČEVANJE!

Mi verujemo, da bodo naši kraji ostali končno nam, (burno odobravanje in ploskanje) krivica je preveč vidna. Mi verujemo, da se ta krivica vendar ne bo zgodila. Kdor hoče živeti z nami v miru in prijateljstvu, ta mora spoštovati svet in naš teritorij (frenetično ploskanje in odobravanje). Krivica izjavi maščevanje. Radi krivicebovillaprelita plemenita kri naših junakov (zbornica se dvigne v spoštovanje). Exspirare ali quis nostris ex ossibus ultor. Iz grobov naših zmrlih bodo maščevalci.

PROGRAM DELA.

Narodno Predstavništvo začne se danes svoje delo. Začenja parlamentarno življenje, začne politično življenje v ujedinenem našem narodu. Njegov pričetek je težek, kakor vsak drugi začetek, ali za to nas objema vse velika ljubezen napram svojemu troimenemu narodu. Narodnemu Predstavništvu se bo posrečilo, da svlada ostanke preteklosti, da postavi zdrave in jedre osnove narodnega jedinstva in da bodi naš integralni ujedinenjem našega naroda.

HVALEŽNOST SRBIJI.

Gospoda, s tem, da ste me izbrali predsednikom, ste mi izkazali čast, ki jo ne prisvajam svoji osebi, marveč samemu to činjenico za manifestacijo priznanja Srbiji (obče burno odobravanje, ploskanje in vzkliki: Tako te živa Srbija!) Srbiji, ki ji ni bilo žal žrtve, ki jih svojih žrtv ni štela. Srbiji, ki ni štedila niti življenj niti imetka svojih sinov, ki je stavila na kocko svoj obstanek, ki pa ni nikdar opustila misli na narodno ujedinenje. Ravno tako smatram to izvolitev za priznanje tudi bivši srbski Narodni skupščini, koje delo se sme kritikovati, toda koji bo nepristranska zgodovina priznala njeno patriotsko vlozo v našem narodnem ujedinenju (obči aplavz).

SODELOVANJE VSEH.

Gospoda moja, ne vem če bom upravičil vaše zaupanje, mogoče ne bodo moje sile dovolj, da izpolnijo vaša pričakovanja ali to vem, da hočem z vami vred vestno vršiti svoje dolžnosti, skrupulozno spoštovati pravice narodnih poslancev in odredbe poslovnika, ker vem, da na tem mestu ne pripadajo nobeni stranki ali skupini. Ker sem samo na ta način predsednik te zbornice. Radi velike odgovornosti in težkega dela prosim gospode poslance, da mi v mojem delu pomagajo (plosk in pozdravi predsedniku).

Včerajšnja svečana otvoritev Narodnega predstavništva.

(Izvirno poročilo »Slov. Naroda«.)

Ponovljeno za pokrajino iz včerajšnje ga posebnega izdanka.

Beograd, 16. marca.

Danes dopoldne se je vršila z velikim sijajem svečana otvoritev Narodnega Predstavništva. Mnogo tisočglava množica valovi že od jutrat pa širokih Terazijah in prireja prestolonasledniku regentu burne ovacije. Pred 10. uro so se napolnile vse ulice okrog parlamenta, v katerem so se zbrali poslanci v svečani in priprosti obleki.

Pred velikimi vratmi parlamenta stoji v polni paradi častna stotinja z godbo. Točno ob 11. se je pripeljal v dvorskem avtomobilu ministrski predsednik Stojan Protić v sedanji prestolonaslednikov stan po regenta, ki je brez obotavljanja zasedel avtomobil. Vozil je skoraj korakoma, spremljan in obkrožen od tisočglave množice z zastavami. Ob neprestanem vzklikanju množice je sprevod pomikal proti Narodnemu Predstavništvu, na čelu je jezдила kraljevska garda na konjih, na to v avtomobilih dvorsko spremstvo, v odprtem vozu prestolonaslednik, ob njegovi strani ministrski predsednik. Sprevod je zaključila garda na konjih. Množica je regenta neprestano pozdravljala s silnim navdušenjem in klicala regentu, narodnemu jedinstvu in zahtevala rešitev zasedenega ozemlja.

Čim je dospel prestolonaslednikov voz pred parlament, je izkazala častna stotinja čast, godba zaigrala kraljevo himno, »Lepa naša domovina« in »Naprej zastava Slave«. Pri vstopu je prestolonaslednika sprejel predsednik parlamenta poslanik Dražo Pavlović, v foajeu so ga sprejeli zbrani ministri Korošec, Ribarac, Trikić, Pribičević, Kramar, Korać, Kapetanović, Rašić, Davidović, Luknić, Alaupović, Krulj, Ninčić. Vojaki spremeniščali prestolonaslednika so ostali izven parlamenta,

kar znači povsem drug in ljudski duh, parlament brez uniform in orožja.

V dvorani parlamenta, okrašen z zelenjem in narodnimi zastavami imena srbskega, hrvatskega in slovenskega, so zbrani poslanci; parlamentovi predsedniki in tajniki pa na estradi. S strehe vihra samo nova naša državna zastava SHS, trobojnica plavobelo-rudeča.

Ko se pojavi na vstopu v parlamentovo dvorano mlada enerzična postava regenta, zaorijo urnebesni pozdravi: Živio naš regent! Živio kraljestvo Srbov, Hrvatov, Slovencev! Živio kralji Peter! Slava domovini in narodu! Hočemo popolno ujedinenje celega naroda! Obloko ganjen je odzdravil regent in stopil na estrado. Zavladala je grobna tišina, toliko v parlamentu, kakor pred njim, kjer so čakale množice naroda. Vsakdo se je zavedal, da preživlja historični čin, ko manifestirajo zastopniki naroda, državni ministri in naš kralj-regent prvokrat za naše jedinstvo, našo svobodo, za trdnost naše države in za neokrnjenost naše domovine. Besede prvega prestolnega govora v naši državi so izraz volje celega naroda, v njih je označen v vsakem našem vraščanju s kratkimi besedami naš narodni program, v njih je tudi izražena naša narodna zahteva in naš apel na mirovni kongres, naš protest proti londonski krivici. Besede so umerjene, kakor morajo biti s takšnega mesta, ob taki priliki in na takšno addreso, toda one so polne odločnosti: Naš regent je govoril celemu svetu iz srca in v imenu celega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ko je stopil na estrado, se je zbralo na njegovi desni predsedništvo parlamenta in na njegovi levi državni ministri. Ministrski predsednik mu je izročil tekst prestolnega govora, ki ga je regent prečel z jasnim, zvoničkim glasom, ponovno prekinjen z burnimi klici prijetanja, navdušenja in odločne volje, da moramo doseči to, kar je naša pravica.

Vsebinsko prestolnega govora pri našemu zgoraj.

Po prestolnem govoru je regent zapustil parlament med ponovnimi viharimi ovacijami poslancev in še posebej viharimi in navdušenimi manifestacijami množice.

K našemu včerajšnjemu izvirnemu poročilu dodajemo še te-le podrobnosti, prejele v noči:

Ko je zavzel regent svoje mesto pod baldahinom, narejenim po srbskih narodnih motivih in okrašenim s sliko kralja Petra in z novim državnim grbom, mu je izročil ministrski predsednik prestolni govor, ki ga je regent prebral ob napeti pozornosti poslancev in drugih poslušalcev z jasnim in razločnim glasom, povdarjajoč posebno ona mesta, ki se tičejo naših teritorialnih zahtev in ki vsebujejo apel na naše zaveznike. Zbornica je pri teh mestih živahno aplavdirala. Splošno se je opazilo, da so se udeleževali aplavza tudi zbrani zastopniki tujih držav v diplomatski loži, med njimi tudi poslanci Francije in Anglije. Samo člani italijanske misle se seje narodnega predstavništva niso udeležili. Pozornost je vzbujala tudi dejstvo, da se je diplomatska loža udeležila tudi burnega odobranja, ki je sledila regentovi izjavi, da londonski dogovor ne priznava. — Zbornica, diplomatska loža in galerija je poslušala prestolni govor stoje. Zaključilo ga je dolgo trajno in navdušeno ploskanje po celi dvorani.

V spremstvu ministrskega predsednika Protića je zapustil nato regent narodno predstavništvo in se vrnil v svoje stanovanje. Glasbi sta zopet svirali narodno himno, narod pa, ki je vztrajal ves čas kljub dežju na ulici, je pa prijel regentu zopet burne ovacije. Naval občinstva je bil tako velik, da se je napovedano defiliranje belgrajske posadke zakasnilo za več kot četrt ure. Regent je stal ves čas pri oknu in brez nestrpnosti čakal, da je napravila žandarmerija prostor. Defiliranje je otvorila kraljeva garda z zastavo, sledila je pehota, za njo pa zopet eskadron garde v svojih slikovitih uniformah na belcih. Ovacije občinstva so trajale ves čas med defiliranjem ter se nadaljevale še celo po odhodu čet. Šele ko sta se regent in ministrski predsednik oddaljila od okna, se je pričel narod razhajati. Godba kraljeve garde je koncertirala v dvornem parku, ki je bil ves dan dostopen občinstvu.

Manifestacije v Ljubljani. Uradnih vesti ni. Ne prenažite se!

Kot prvi in edini smo včeraj prinesli izvirno vest »Agence Centrale« v Svici, da so se člani Antante med seboj pomenili o razdelitvi in da so prisodili Italiji Trst, Gorico, Pulo in nekatere dalmatinske otoke ter da so oddali Reko za mednarodno prosto loko. Kakor smo že včeraj izjavili na podlagi svojih izvirnih Reutersovih vestí o preokretu držanja Italije napram Franciji in Nemčiji (ne pa napram Jugoslaviji), je zgorajšnja vest verjetna. Ne smemo pa pozabiti, da ta vest pomeni samo trenutni položaj, ki se lahko še vedno menja in tudi izboljša. Pretirani optimizem bi bil nislil, da uležah naši najverjetnejši garanci

dosežemo mejo, kakor si jo lahko mislimo in da rešimo Trst. To sicer ni izključeno pod gotovimi pogoji, toda kakor stoji stvari danes, to ni verjetno. Ne smemo se udejati obupu, ravno tako tudi ne smemo gojiti pretirane nade, ki vzbudijo razočaranje, kadar pridejo neugodne vesti.

Tudi ne smemo pozabiti, da se mora vsaka takšna važnejša vest, pa naj jo poroča sicer še tako zanesljiv vir, uradno potrditi. Dokler ne izjavi naša pariška delegacija, kaj smo dosleli in kaj smo izgubili, tako dolgo ni pravda izgubljenosti tudi ne na pol. Dokler traja borba, se zmagaj giblje sem in tja in končni uspeh je odvisen od uporabe sredstev, ki so hkrati v tistem hipu na razpolago. Najhujše se sredi razvoja.

Eno so nam te vesti pokazale: Redasti mobilizirani, ki smo mislili, da nam samim ni treba pripraviti za nobeno eventualnost, ker nam bo itak g. Wilson prinesel vse kar želimo takorekoč na krožniku kakor nedeljsko pečenko. Ali se ne bomo nikdar odvadili svoje naivnosti?

Za sedaj mirno čakajmo razvoja. Mogoče prihodni teden, mogoče še pozneje izvedemo končno, pri čem da smo. Upoštevati moramo, da smo mi kakor Italija stranki, da ima Antanta interese, da se Italiji ne zameri absolutno in za vsako ceno in da bi radi sklenili z nami kompromis ali nam ga za usilili. Kompromis pa pomeni, da se odrečemo vsaj delu svojega.

MI SE ODREKLI NE BOMO. Ako nam pa s silo vzamejo, pridemo v nov položaj, ali se moramo ukloniti ali pa najdemo en ali drugi način odpora. So tudi taki načini odpora, ki se jih boji ne samo Italija, ampak tudi cela Antanta kakor živega vruga.

Ta odpor je pa stvar bodočnosti in ne trenutnega razočaranja. Bog varuj, da bi naša današnja razpoloženja rodila razven manifestacij na ulici ali kje drugje če tudi najmanjši napad na katerekoli četudi laškega zastopnika, ki bi se utegnil kedaj pojaviti na naših ulicah. Vedno in v vsakem slučaju, danes kakor jutri ali kdaj pozneje, moramo celemu svetu sicer kazati svojo voljo do odpora in svojo globoko in nepopravljivo žalost nad mogočimi izgubami, zajedno pa tudi svojo disciplino in politični razum: Z vsakim takšnim napadom bi lahko pokvarili v petih minutah vse, kar zgradi naša delegacija v petih dneh v Parizu s težkim trudom in v hudi diplomatski borbi. Mirno manifestiranje brez vsakega pogrznega vzklika pa pokaže, da smo Jugoslavi bolj zreli, kakor sami člani Antante, in da smo nekaj vredni, če nas je tudi malo.

Tužne vesti o našem zunanjem položaju in o nenastnem laškem imperilizmu, ki nam grozi iztrgati najdražje dele naše zemlje, so povzročile danes dopolnje v Ljubljani velike žalne manifestacije za naše Primorje in proti grabežljivemu laškemu sosedu.

Okoli 11. ure se je zbralo dijaštvo in akademska Omladina pred pošto, od koder se je razvil sprevod manifestantov po mestu. Noseč narodne trobojnice z žahniimi trakci se je stalno naraščajoča množica manifestantov pomikala po Kongresnem trgu, Bregu, čez Stari trg in Mestni trg preko Juhnelega mostu in St. Peterskega predmestja na Prešernov trg. Omladini se je pridružilo občinstvo brez razlike spola in starosti. Množica je narasla na več tisoč stov in z burnimi vzkliki »Živelo naše Primorje! ven z našo pravico!« manifestirala za naše pravične zahteve. Ti vzkliki in naše narodne himne so se strnile v močeren protest vsega v dno duše užaljenega naroda.

NE PRENAGLITE SE.

Pri tem so pa nekateri nepremišljeni mladeniči v najbolj neprimernem hipu dali izraza svojim čutom, ne da bi pomislili, da utegne v ravno tem neprimernem hipu izraženo mnenje privatnika naši stvari samo škodovati in ne koristiti. Takšnih nediscipliniranih izrazov in nastopov ne moremo dovolj ostro obsoditi. Ponovno pozivljamo občinstvo naj ne kaže nestrpnosti, ker se stori vse, kar je mogoče, da se Antanti in tudi njeni tukaj se nahajajoči komisiji prikaze položaj v primeru luči in bi vsako nepozvano sodelovanje množice moglo samo škodovati.

Gospodarska demobilizacija.

Pred vojno so trgovci iskali odjelo (Po »Journal de Geneve« dne 4./3. 1919.) malce. Med vojno so se jih skušali rešiti. Danes nastala nova preemba. Trgovci in industrijalci iščejo izhodišče. To lahko vsak vidi pri sebi doma (glej n. pr. tihotapstvo na Reko in čez naše meje ali iz Hrvatske in Vojvodine k nam itd.), to velja tudi za mednarodno gospodarstvo. Ta preemba bi lahko bila najjasnejši znak za to, da se bližamo normalnim prilikam.

V vseh deželah je bilo zelo težko navaditi narodno gospodarstvo na vojno stanje. Preveč zaprek je bilo treba odpraviti z eno operacijo, preveč navad je bilo prizadetih, kakor da bi jih bilo mogoče zatrepi naenkrat. To velja tudi sedaj, ko je treba forsirne odredbe zadnjih petih let izpremeniti in preokreniti v novo smer in se pri tem tro, križajo in sebijajo različne struje.

Tu imamo ogromno množico konsumentov, ki se rekrutira iz vseh vrst in slojev, množica, ki je bila med vojno plen krutih izkrusen. Z glasnimi klici zahteva ta množica znižanje cen. In zato zahteva ta množica, naj se trdno zapre vse meje proti izvozu vsega blaga, ki ga more dati lastna država, in da se meje odpro za vseh vrst blaga, ki ga množica želi kupiti poceni.

V nasprotnem taborišču najdemo izvoznikarje, ki v nasprotju s konsumentni željo prodati svoje zaloge, odnosno pridolke za cene, ki so mnogo višje od cen, ki se dajo doseči doma.

Velika trgovina, ki ima še vedno nalogo posredovalca, je zopet zainteresirana na tem, da se vse meje odpro tako uvozu kakor izvozu, da se obe veliki struji združita v veletok mednarodnega izmenjavanja blaga na novo, kakor pred vojno.

Za največji del velike industrije je vprašanje življenja ali smrti, ali dobe tvornice in delavnice možnost importa surovin in eksporta izdelkov.

Pojedeleci so naravno za proteklorizem in mejne zapore, ker ne bi nikakor več hoteli, da se cene za njihove produkte znižajo na mero pred vojno. Če bi hoteli opisati ves kompleks problemov, bi se morali preveč spuščati v potankosti, ker bi morali študirati za vsako stroko industrije in za vsako vrsto trgovine boljše ali slabše pogoje, nastajajoče pri povračanju v mirovne odnose. Če hočemo točno očrtati današnji najvišji interes Jugoslavije, moramo vzeti v račun tudi duševno stanje v deželah, na kojih trgovino smo navezani. Priznati moramo na splošno, da žele povsod znatne skupine konsumentov mejno zaporo za izvoz in odprto mejo za uvoz. Ta želja naleti takoj na nasprotujočo, v katerikoli drugi državi. Za trgovanje moramo tudi imeti trgovsko veljaven denar.

Razven teh materialnih interesov imamo še drug moment, ki to vprašanje še bolj zaplete, namreč občutke, ki so tudi v gospodarstvu mnogo pomembnejši, kakor to navadno vemo. Armade se ne bile več, duševno razpoloženje vojne pa traja še vedno naprej. Velika Britanija, ki dobro razume trgovske interese, je znova začela trgovske zveze z Bolgarijo in Turčijo, zavezniki pa vkljub raznim besedam še vedno vzdržujejo blokado nad bližnjimi centralnimi državami.

Vojna je na čudovit način stvorila in razkrila gospodarski nacionalizem.

Razlogi Italije.

»Journal de Geneve« prinaša v številki od 5. t. m. uvodnik, ki ga je napisal William Martin in v katerem navaja razloge Italije v jugoslovansko-laškem sporu. Dobro je, da si te razloge ogledamo, da pravilno presodimo težavnost položaja in nasprotja, s katerimi se imata boriti naša pariška delegacija, pa tudi težavni položaj — Zaveznikov.

Veliko zanimanje, ki ga je izrazil govor Orlando v laški zbornici, izhaja ne samo iz tega, ker je Orlando ministrski predsednik, ampak tudi za to, ker je znan za najzmernejšega in razlogom pristopnega moža. Kar torej on zahteva, ima neko izvestno vrednost; njegova zahteva sicer še ni minimum, ker bi sicer vsaka kupčija bila nemogoča, vendar pa lahko smatramo njegovo izjavo za izraz resničnih želja Italijanov.

Položaj Orlando se je sicer v sedanjih tednih zelo izpremenil. Po demisiji Bissolattija in za časa Wilsonovega obiska v Rimu je veljal Orlando za reprezentanta najzmernejše struje v znanji politiki Italije in so se njegove izjave takrat rade stavile v nasprotje s popolnim značilnim molkom gospoda Sonnina. Toda kdor nasprotuje Sonnino, nosi popolno odgovornost za odločitve pariške konference. Te odgovornosti si g. Orlando brez g. Sonnina ni upal prevzeti. Sonnino je postal nedotakljiv, potreben in nenadomestljiv organ, ki lahko stavi svoje pogoje, Orlando je prenehal govoriti in laška politika se je ujednila na najlepši način pod pravim vodstvom Sonninova. Orlando je za to pozorno naštel vse teritorialne zahteve Italije in vse argumente, na katere se Italija sklicuje: Zgodovinsko je Dalmacija od starega veka do Napoleona vedno delila usodo Apeninskega polotoka; zemljepisno Jadransko morje ni meja, marveč sredstvo prometa in vez, prava meja je onkraj morja vrh Dinarskih Alp, ki ločijo Dalmacijo od Bosne, Orlando je zato govoril o slavni tradiciji, o mejah, ki jih je določila narava, samo je še dostavil, da je poleg očitne zemljepisne figure Italije ta pokrajina (Dalmacija) narodopisno najbolj enotna med vsemi deželami in narodi Evrope. (Samo tega ni povedal, da velja to za Jugoslovane, pa ne za Lahe.) Jugoslovanske zahteve so bile, »To izjavo je laška zbornica podčrtala z vzkliki in napadi na Trumbića, našega delegata na pariški konferenci. Orlando je nadalje povedal, da je londonska pogodba že kompromis in da zahteva manj, nego so prave laške aspiracije, ker je Italija imela ozir na Rusijo. Rusija več ne eksistira, njen prezgodnji pomol je podelil laški armadi večji značaj in Italija bi mogla za to zahtevati kompenzacije. Toda radi ljubega mira bi hotela dovoliti izvestne male »koncesije« in se zadovoljiti samo z malo več, nego li da londonska pogodba... Orlando je rekel: Malgré cela nous restons fidèles à l'esprit de conciliation dont cet acte est inspiré.

Dobesedno bi te izjave mogle odpreti vrata kompromisu in so zelo važne, samo bi se poprej moralo ugotoviti, kaj razumeta Orlando in Sonnino od izrazom »bistvenih potreb« drugih narodov, katerim bistvenih potrebam bi po svojih besedah Orlando podvrnil lastni interes. Možnost n. pr. da bi Jugoslavi v svojih lukah našli izhodišče in da jim ne bi trebalo hoditi preko laških teritorialnih voda in področij, je-li to bistveni interes? Je-li pravica naše kraljevine n. pr. na zadrsko okolico in odločba o usodi našega naroda v teh krajih bistveni interes, ki ga laška vlada priznava? Orlando pravi, da Italija ne

Francija n. pr., ki je med vojno razvila do največje popolnosti različne stroke industrijalne produkcije, bi tej svoji novo povečani ogromni industriji rada otvorila nova tržišča. V tej točki se njeni interesi križajo tudi z interesi nevtalcev. (Isto stanje v Italiji je v izredno veliki meri pripomoglo do trmoglavosti, s katero Lahi vzdržujejo svoje prenapete zahteve po naši zemlji, po našem morju, po naših lukah in železnikah: Hočemo naša tržišča.) Ta nacionalizem, ki ga najdemo več ali manj razvitega v vseh državah, nasprotuje veliki struji za svobodno trgovino, ki bi rada s staljša trgovskih zvez odpravila vse carinske meje.

To pa še ni vse. Z gospodarskim problemom je tesno zvezano socialno vprašanje. Vzemimo, da bi takoj in popolnoma zmagala struja svobodne trgovine: Številne vojne industrije, ustvarjene s predpogojem, da je meja zatvorena, bi stale takoj pred propadom, in množica delavcev brez kruha in zaslužka bi se bolj zapletla že itak delikatni položaji. Moglo bi priti celo do nemirov. Vprašanje gospodarske demobilizacije je torej, kakor vidimo, skrajno zapleteno in ne prinaša takojšnje absolutne rešitve. Stremeti moramo z vsemi svojimi silami, da v prvi vrsti zadovoljimo interese večine ali večinske skupine v narodu in da stvorimo možnosti za najuspešnejši razvoj domače produkcije in trgovine; da zatremo najhujše izrastle vojne gospodarstva takoj in da zlasti zmanjšamo škodljive posledice dosedanja protekcionizma. Toda to veliko preobražanje se ne more izvršiti v enem dnevu. Primorani smo, da preživimo prehodno dobo, ki naj bi vsem interesentom, konsumentom in trgovcem, industrialcem in poljedelcem omogočila priti preko največjih težav in se zopet navaditi na mirovne razmere, — kakor smo v zadnjih letih bili polagoma prisiljeni se navaditi na vojne razmere. (Sedaj uvedena svobodna trgovina bo pri nas izvrševala to nalogo, ako bodo vlade in zasebniki ter strokovna združenja kontrolirale novi red in pomagale pri izžiganju vsake zlorabe sproti.)

more ostati brezčutna na apel perle na Kvarneru, ki je veke trdno branila svoj narodni značaj in svojo politično neodvisnost, pa bi sedaj bila izločena iz skupi obeh. Torej ne samo Zader, tudi Reka naj bi bila »rešena« nasilja in se povrnila pravu narodu.

Za svoje nadaljnje zahteve se sklicuje Italija na spoštovanje pred pogodbami, na zgodovino, pravice, na zemljepisno jedrnost, na strategične potrebe in na gospodarske interese. O pravici narodov več ne govori, ker se v Dalmaciji topravo jasno obrača proti njej. (Daseizen Dalmaciji topravo ravno tako jasno obrača proti Italiji, tega Francozi in drugi ne vedo, ker smo mi to polnopravno propagando v zadnjih 20 letih zamudili in kerpreveprijeloškatrditvenao propagando sedaj ne samo enkrat, ampak stokrat.) V slučaju Reka, ki je londonska pogodba Italiji ne daje, se pa Lahi ne sklicujejo v prvi vrsti na zgorajšnje razloge, marveč na samoodločno ločbo narodov in trde, da je to mesto narodno laško (dasi tudi to ni res). Med laškimi argumenti, med sklicevanjem na oni kup razlogov in na Wilsonove principe, obstoji torej notranje nasprotje, ki ga pa Orlando in Sonnino ne občutita. Sonnino se drži svojega diplomatskega dela in zahteva uresničenje londonske pogodbe ter se je v svojem srcu že odpovedal Reki, da dobi vsaj vse drugo, Orlando, ki je moderen državnik, pa da mnogo več na Reko nego na londonsko pogodbo in večina laškega naroda je njegovega mnenja, kakor kažejo vzkliki laške zbornice, ki so sledili njegovim besedam.

Končno se sklicujejo Lahi tudi na svoje mrtvece. Ta invokacija je bolj pozitivna, nego izgleda na prvi pogled. 16. aprila 1915 je Italija pred svojim vstopom v svetovno vojno in kljub svoji dotodani nevtalnosti dobila od Avstro-Ogrske obljubo (laška zelena knjiga, točka 71), da ji biva Avstrija odstopi neke pokrajine. Ta obljuba je v laški javnosti dobila ime »parecchio«. — »Nekaj«, ki je igrala veliko vlogo v političnih borbah do maja 1915, t. i. do vstopa v vojno. Italija je vojno napovedala, ker je ta »nekaj« bil prejemljen, in je v 4 letih doprinesla velike krvave in materialne žrtve. Če bi se danes pravice narodov izvajale čisto strogo, bi Italija dobila skoraj ravno ta »nekaj«, kakor izhaja iz kongresovega zemljevida. Laški narod je torej pretil potoke krvi, da dobi isto, kar bi bil dobil prekrizani rok. Vstopil je v vojno na podlagi pozitivnih obljub in te obljube važejo one, ki so jih napravili. Če se sedaj Francija in Anglija obljub ne bi držali, bi to izjedalo kot goljufija in bi morali imeti tudi na znotraj za Italijo najtežje posledice. To je glavna točka, ki dela pravični rešitvi največje težave.

Orlando in Lahi zato sploh ne izgubljajo besedice in o jugoslovanskem predlogu arbitraže in o njeza odklonitvi. Mogoče je vodilnim državnikom bilo tudi težko o tem govoriti radi nepopolnosti cele vlade, čeprav bi bila Italija napravila lepo gesto, če bi se zadovoljila z razsodbo sveta in se podvrkla pravičnisti predsednika Wilsona, kakor bi on apcliral traktat, ki v nobenem slučaju ne bo moral ostati intakten.

Verna starim diplomatskim metodam je Italija našla predločila svoje zahteve sodbi sveta, v katerem sedi sama in poleg nje dve vlašti, z njo zvezane in vezane na traktat, o katerem ni sodilo. Praktično ne bo Italija dobila iz svoje odklonitve velike koristi, ker bo pri končni analizi obstojal vedno ve-

Beograd, 16. marca. Včeraj dopoldne se je vršil v parlamentu ministriški svet. Ob pol 11. uri se je začela seja načelnikov strank, ki so ji prisostvovali tudi vsi člani kabineta z ministriškim predsednikom Stojan Protićem na čelu. Za demokratski klub so tej seji prisostvovali predsednik Medaković, podpredsednik Grisogono in poslanec dr. Puc. Konferenca je pod ministriškim predsedništvom obširno razpravljala o zunanje političnem položaju. Tekom debate so zastopniki posameznih strank poudarjali, da je naš mednarodni položaj zelo težaven in nalaga narodnemu predstvištvu veliko dolžnost, da po kaže celemu svetu edinstvo in solidarnost celega naroda. S tega stališča bi treba voditi tudi adresno debato. Seja je bila ob 1. uri popoldne prekinjena in se je nadaljevala ob 5. uri popoldne. Sklenjeno je bilo, da se izvoli 14 članov in ticer demokratski in radikalni klub no tri, ostali klubi pa po dva poslanca. Klub socialnih demokratov je odločil naslednje:

USTANOVNI OBČNI ZBOR POČRANJSKE ORGANIZACIJE J. D. S. ZA HRANSTNIK IN BOL.

— Dasi se ni do sedaj popolnoma ustalilo, vendar se je že pričelo lepše število članov. Imena odborov in odborov, kakor tudi vsi do sedaj pristopili člani in članice pa nam kažejo, da se bo število članov v kratkem podvojilo. Da se določijo kandidati za izvrševalni odbor, vrši se bode 23. t. m. ob 4. popoldne v šoli na Hranstniku občni zbor, katerega se naj vsi člani zanesljivo udeležijo.

Poročila ljubljanskega dopisnega urada.

OGORČENJE V ZAGREBU.

LDU, Zagreb, 16. marca. Kakor smo že večkrat izjavili, je vest, ki se jo zagrebški listi prejel iz švicarskih diplomatskih krogov, vsadila med meščanstvom razočaranje, ogorčenje in nezadovoljnost. Iz dosedanjih dogodkov se jasno vidi, kako usodno bi bilo nemudoma rešenje našega narodnostnega problema za mir vse Evrope. To ogorčenje in bol dobiva markantnega odmeva tudi v vsem zagrebškem časopisju. Tako piše »Riječ Srbov, Hrvatov in Slovencev«: med drugim: Naša delegacija je, naslanjajoča se na Wilsonov program, kjer koli je bilo mogoče, zastopala integralnost, kar istočasno znači za nas in vso Evropo edino razumno rešitev našega narodnega problema — ujedinjenja naroda na vsem etnografskem neprekinjenem teritoriju. Tako rešitev so današnji gospodari sveta odbili. Oni so se odločili za kompromis. Oni niso dali odgovornost za stanje, ki iz tega nastane. Danes izjavljamo, da to ni nikak kompromis, nego diktat močnejšega. In temu primerno bi imel vsak naš narod zavzeti stališče — V ni manjši ogorčenosti piše »Obzorje«: Od najhujšega našega dušnega nismo za naših zastopnikov našo sedanjo usodo. Ne stremimo za tujim imetkom, ne priznavamo za sebe ono, kar ni naše, toda z rodnih grude se počemo premakniti niti za široko slanico, ki je zrastle na njej. Oni, ki hoče vzeti zemljo, kjer od mornar na jeziki in pisano, naj vse, da znamo znameniti praočevske javorove gosli s težkim budovalom. Maternica beseda, tumaški odpor in hubezen napram materji, naši s krvjo natopljene rozi razdeljene, danes zedinjeni zemlji, so nerazdruženo zvezani eno z drugim. Tudi tedaj, ko smo bili razdeljeni, smo se našli skupaj v borbi za naše pravice, in tudi danes se hočemo naiti v skupnosti. Tudi danes hočemo združiti skupaj našo žalost in premočati ono, kar se nam je pripetilo. — Narodna Politika piše: Ne vemo za gotovo, ali je resnična vest, da je v Parizu preko 700.000 Jugoslovanov obsedenih na nadaljnjem robovanju italijanskega imperijalizma. Ne moremo verovati, da so se zapadli zastopniki demokracije, ki so pristali na 14 Wilsonovih točk, sami s seboj izgrli. Govori se o neki avtonomiji, ki bi naj bi dobili Jugoslovani pod italijanskim jarmom. Kaj bi bila ta avtonomija, dokazujejo sedaj Italijani v okupiranih kraljih. Vest sveta ne bo za vezavnica Italije, ampak zavaznica Jugoslavije, kajti Italija hoče stopiti na mesto Nemčije in potegniti na sebe mrazje vseh pravičnih ljudi. Na mestu Garibaldi in Mazzini bomo videli v Italiji Bethmanna-Hollwega, Ludendorfa in Hindenburga. — »Agramer Tazblatt« istaklo obsoja neiskreno postopanje napram našemu narodu z besedami: Z globoko bolno in netolerantnim ogorčenjem gledamo, kako se naša vera v Pariz polega. Vera v pravično sodišče veleva, ki so se 4 leta borile za najlepše fraze, da se hoče osvoboditi ravno male narode. A to, kakor da bi bila samo šola. To je šola z vero in zaupanjem malega naroda, ki se čuti razočaranega s prvimi ponizanjem in žaljenjem v svojem čustvovanju.

OGORČENJE V BEOGRADU.

LDU, Beograd, 16. marca. (JDU.) Vesti o nepravilni rešitvi vprašanja jugoslovanovskih niti na zapadu, ki so prišle danes iz Zagreba, so izvale tukaj veliko ogorčenje v vseh političnih krogih.

VESTI NISO POTRJEJENE.

LDU, Beograd, 16. marca. (JDU.) Vesti o končni določitvi naših meja se niso potrdile.

OBVESTILO JUGOSLOV. KLUBA.

LDU, Beograd, 16. marca. (JDU.) Jugoslovanski klub je izdal nastopni komunikat: Vest o neuradni določitvi meja naših dežel je došla danes zjutraj v Jugoslovanski klub. Ker vest ni uradno potrjena, je klub odposlal svojega podpredsednika k ministrskemu predsedniku Stojanu Proticu po informacijo. V klubu je nastalo veliko ogorčenje in vznemirjenje. Vsi so soglašali v mnenju, da takega skrajšanja naših meja naš narod nikdar ne bo priznal. Vlada je klub obvestila, da o tem še ni došlo nobeno uradno obvestilo in da bi ključna izjava izšla v tiskovni vestni in verjeti. Vsi se zdijo, da klub ni podvil na daljnih korakov.

DR. ŠPAHO NI ČLAN »NARODNEGA KLUBA«.

LDU, Beograd, 16. marca. (JDU.) Poslanec dr. Mehmed Špaho (Jugoslov. muslimanski klub) je sporočil Jugoslovanskemu dopisnemu uradu, da ni član odseka za proučevanje agrarne reforme v Narodnem klubu, ker sploh ni član Narodnega kluba.

VELIKI PROTESTNI SHOD V MARIBORU.

LDU, Maribor, 16. marca. Po donosih, ki so se jih dobili častniški poročila glede usode Gorjanske, Roke itd. se je spontano na ulicah od Slovence do Slovence, posebno od strani bivajočih slovenskih Primorcev razvila agitacija za protestni shod. Še pred 6. urami je bila velika dvorana Narodnega doma napolnjena polna. Ob otvoritvi shoda sta bili tudi mala dvorana in galerija prenapolnjeni, mnogo ljudi pa je moralo stati zunaj na stopnicah. Po splošni sodbti je bilo nad 3000 udeležencev. Shod je otvoril podpredsednik okrajne odbora JDS dr. Koderman. Za njegov proslavni govor je navnelo

navnelo in živahnemu nagajevanju. Prvi govornik, poslanec dr. Verstovšek, je bil v svojem govoru navdušen globoko v srce slovenskega govora opozoval na razpisno vprašanje vpraševanja slovenske. Ne le število, marveč tudi vse, se so med govorom izrekli, stali so za govorom v podpravnem nagajevanju. S'fisti daj se mišliti, ko se je s temi delali, kar se je hotelo. To ključno tudi o naši usodi odločilo do sedaj danes. Tudi od nje ne pustimo kršiti svojih pravic. Naš narod je krepak in ne bo se dal brez boja uničiti. Mi naj se damo Lahom pod nogo? Naš postojimo vsi! (Pri teh besedah je nastal tak vihar v dvorani, da je moral govornik prekiniti.) Ko se je razburjenje poleglo, je govornik nadaljeval: To nam hočejo dati za floskelne prestave. Krivice in to naj bi nam dali tisti veliki narodi, ki so sedaj skozi pet let trčili, da se bore le za pravice malih narodov. Govornik je bil zopet prekinjen z viharimi fai-klit. Vihar je dosegel vrhunec, ko je govornik izjavil: Če nam vzamete te naše brate na sinjemo jazu, tedaj organiziramo do zadnjega moža vstajo, da vržemo Labe tja, kamor spada. Umirali smo za druge, tem manj se bojimo umreti za naše brate. Ne bomo sami, z nami imamo naše brate Hrvate in osvoboditelje Srbe (Burni živjo-klit). Ne klonimo, glavni kviski! Kot član želimo vlade pa vam prosim, ohranite mirno kri. Govornik je končno omenjal težkočo, s katerimi se ima boriti naša mirovna delegacija v Parizu, kjer laška propaganda omejuje, da bi se naše zadeve poslanele v javnosti. S ključem: Gorje tistim, u katerih bi se doznalo, da z nami barantajo. Ko pride prvi trenutek, vsi na krov! je končal govornik. Za dr. Verstovškom je nastopil profesor Vozlar, kot zastopnik narodnega predstavitelstva v Beogradu. Tudi njegov govor »Kako silo bi mi vsi zavrabili za orožje če bi morali braniti svoje ljudje in razveljurno odobranje. Vihamo pritrjevanje pa je sledilo izjavljanje o namenu tega shoda, da sliho naše besede naš kralji, naš regent, oni tam v Parizu in naši bratje v Primorju. Ko bi se imelo prebrati resolucije, je stopil na oder nepričakovano general Maister z viharimi živjo-klit pozdravljen. Generalu se je raz obraz bralo globoko užaljenost, zinenost in sočutje pod čegar utisom je general tudi v prvem delu svojega govora posaneval, kako smo mi postopali pravično napram Nemcem, katerim nismo osvoili niti ene vasi, dočim so nam Lahi usabili kar cele naše najlepše okraje. Govornik se je obrnil s prošnjo do kralja Petra in do regenta Aleksandra ter do zastopnikov: srbskega naroda, ki naj gredo z nami v Pariz, kjer proglasimo tak protest, da mora čuti vse svet. (Vihamo pritrjevanje.) Govornik je končal: Bog živi kralja Petra! in z besedami: Ko zarožila moja sablja, sem prepričan, da ne bo nihče tu med nami, ki ne bi šel z menoj v boj za naše brate, v boj za Jugoslavo! Zadnje besede so bile skoro vdušene v orkanu svetlanega pritrjevanja. Za generalom se je oglašil tudi njegov adjutant nadporočnik Cigot, rodem iz Gorice, ki je globoko ginen v imena prizadetih gorjanskih bratov izrekel iskreno zahvalo za ta veličasten protest. Opisal je, kako se je zrušila stara Avstrija in enako se more zgoditi tudi ako nas res zadene usoda, ki nam preti iz Pariza. Dolgo to ne bo trpelo, ker naše ljudstvo tam doli tega trinošiva ne bo hotelo prenašati. O prvi priliki se bo odšlo teža jarma. Oni, ki nitiho jarko, bodo doživeli oga! Ko nam zasije svoboda, tedaj brate nasvidenje! (Burno odobranje.) Dr. Lipolt je prečital soglasno sprejeti resolucijo, ki se glasi: Vest, da se nam hoče vzeti našo Gorjisko, Trst, Istro in Dalmacijo in da se hoče jugoslovanske Reko internacionalizirati, so nas skrajno razburile. Vse Maribor in vsa naša severna meja protestira z ogorčenjem proti takemu nasilju, ki ne bo prineslo sveta, razveljurnega miru in nas tira v obup. Nasu zemlja nam je sveta, Skotimo vsi kakor en mož za zadno našo vasio. Veliki principni samoodločbe in osvoboditve do sedaj brezpravnih narodov, ne smejo postati prazne fraze. S temi principi stojimo in pademo ter jih hočemo braniti do zadnje kaplje svoje krvi. Pozivljamo beografsko in našo delegacijo v Parizu, da prepreči to nasilje, in sodeliramo na pravičnobitni in vseh vseh kulturnega sveta, da se pravič zahtevano zadovoljenje. Po resoluciji je sklicatelj Koderman še enkrat pozval navzoče, naj to manifestacijo mirno končajo brez izseredov na ulici. Ko se je shod že razhajal, je stopil na oder neki srbski častnik, ki so se v daljšem govoru izjavili solidarnost z našim protestom. Mnogiža je po zaključitvi shoda navdušeno odpela »Lepa naša domovina«.

PRI NAS JE MIR.

Ljubljanski dopisni urad ugotavlja na podstavi službenih poročil, da se pri manifestacijah za neokrnjeno slovensko ozemlje dne 16. t. m. v Ljubljani nikjer ni kalil mir in se ni zgodila niti najmanjša nerednost.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Na naši severni meji. Ljubljanski dopisni urad poroča dne 16. marca dopolne: Dne 15. marca ob 4. zvečer so Nemci streljali na naše predstraže pri Krenovcih, zapadno od Velikovca. Na ostalih delih fronte nikakih važnejših dogodkov.

ZALOSTNI DOKUMENTI.

LDU, Dalmatinski dopisni urad objavlja: Imamo nekoliko pisem novejšega izvora, ki so jih pisali svojim rodbinom naši vojaki iz vietnjskih taborov v Italiji. Vsa ta pisma dokazujejo, kako veliko je suženstvo naših ljudi v italijanskih taboriških in to vse zato, ker so Jugoslovani. Vsi ti nezrečki ponavljajo eno in isto vprašanje: »Kdaj se bo končalo vse trojenje in muka?« Priča o vsakofakih mukah, ki so jih pretrpeli v vietnjski. Posebno zanimivo, a zaradi tega tudi najžalostnejše, je pismo, ki ga piše neki mladi Kotorčan svojemu očetu. V njem je nekaj zelo značilnih stavkov, ki jasno osvetljujejo postojanje italijanskih častnikov in vojakov z našimi ljudmi. Počivamo že štiri mesece pod vednim nebom, na prostem v blatu do kolen. Hrana nam je

oslovo mesa, a dobivamo ga le ponedelkom. Stotinja je leda 100 ljudi, a mnogi izmed njih so poginili pod jatom od gladi, mnogi pa zopet oboleli in se preselili v bolnišnico. Nadzorniki tega taborišča je neki italijanski častnik, ki se posebno brezobzirno obnaša napram vietnjam, zlasti Dalmatincem. Vietniki morajo plačevati za isto hrano, ki jo pošilja italijanska vlada. Častnik kramuje tudi za najmanjši povod. Pogosto stakuje svojim vojakom, da zvežejo hakega vietnika, ki ga potem pušajo v vežah po 4 do 12 ur, dostikrat pa tudi celo bodajo. Ta poročila ne veruje vietnjam, da so bolni, pa jih pušajo v taborišča, dokler se sama ne uveri, da so nevarno bolni. Tako se pogosto zgodi, da umro vietniki na poti iz taborišča v bolnišnico. To taborišča je nekje na levem bregu Pijave. Vietniki morajo pokopavati mrtve, ki so padli v zadnjih mesecih vojne. Sedaj je že mesec dni, odkar pokopavamo mrtve, pa jih ne smemo pokopati. Na koncu pravi: »Mi ne smemo pisati domov, da bi izvedli za naše muke in trpljenje.« Podobno se glase tudi druga pisma. Nesrečni so boje, da ne bodo mogli vzdržati takih stvari do dneva osvoboditve. »Slabo je in slabo ne more biti. Ne vem, koliko časa bo trajalo to stanje,« piše drug Kotorčan svojemu ženi. Tretji piše svoji materi in brezupno vzdihuje: »Mo! Bog! Ali bom še kdaj tako srečen, da vas vidim in objamem s svojimi rokami.« Splošno tožijo vsi, da trpe glad in da postopajo Italijani z nami brezobzirno. Ker pa so večinoma bili dezertirji, ki so tvegali svoje življenje, samo da bi ne služili Avstriji, vsi preklinjajo čas, ko so pobegnili. To so žalostni, a jasni dokumenti o stanju naših ljudi v italijanskem roblstvu.

LDU Split, 15. marca. (DDU.) Mestni italijanski, podprti od oblasti na italijanskih vojnih ladjah, širijo po mestu nenaslovljenostne vesti. Danes so na primer razširili vest, ki jo je bil radiografskim putem sprejel italijanski vojna ladj »Fuglia«, da je potrjen londonski pakt s pripomočjem Reke Italiji in da bo brezovomno podeljeno Italiji tudi ozemlje od Splita do Omisa in zaledje do Sinja, od Omisa pa do Neretve da bodo nadzorovali ozemlje Italijani. Zelo prozorna je svrta teh vestí. Hočejo na vsak način izvesti reakcijo med ljudstvom, kar bi jim dalo povoda, da so kar hitro izvede protirovna italijanska okupacija Splita in okolice, ki je bogata cementa in karbida. Vrh tega je danes dospela v Split velika jadernica s 6 vojaki raznih živil za splošno socialno organizacijo. Na ta način hočejo podkupiti mestne socialiste, ki so v svojih »Radniških novinah« večkrat napadali Italijanski imperijalizem in zahtevali, da Italijani v imenu prava zapuste to obalo. — Iz Sinja je došla vest, ki je v zvezi z organiziranim načrtom, da se od vseh strani udari po tej jugoslovanski kuli, ne v odprtem boju, pač pa s podlimi intrigami, podkupovanjem morale in večanjem malodušnosti in strahobčnosti. Vest iz Sinja se glasi: Včeraj popoldne je prišla italijanska patrulja pod poveljstvom častnika na konju do vasi Zetava. V kmeti Ante Delasa so izjavili, da so prišli pogledat, kako je v tem selu, ker nameravajo kmalu se vrniti, da zavzamejo tudi to področje. Admiralski svet je v odgovoru s mestnimi oblastmi odredil ojačanje medvezniških čet, da se zaprečijo eventualni nemiri. Srbske čete bodo tudi ojačane patruljirajo po mestu, ki je, čeprav do skrajnosti vznemirjeno, mirno in le čaka, kaj se bo zgodilo. Vse je preskrbljeno, da se pomiritev dejstva, da ne bo podleglo ljudstvo italijanskim brezdušnim mahinacijam in intrigam, v katerih so Italijani mojstri.

Neodrešena domovina.

NOVA ZATIRANJA.

Trst, 14. marca. Tržaški poštni uradi ne dostavljajo več pisem s slovenskimi naslovi; vračajo jih poštiložitim strankam s pripombo, da mora biti naslov v italijanskem jeziku. Enako so začeli nstopati tudi nekateri poštni uradi na deželi.

Trst, 14. marca. Prodajna prenov, ki jo obavlja uradni »Osservatore Triestino« z dne 19. februaria t. l. ima no informacijah iz verodostojnega vira namen, preprediti osebam, ki niso strogo italijanskega patriotičnega mišljenja, nakup neopremičnin in trgovskih podjetij ter pridobivanje zemljiškolničnih pravic. Dovoljevali se bodo le taki prenosni posli, pri katerih bo kupec, oz. upravičenec oseba italijanskega mišljenja ali italijanska tvrdka, tudi taki prenosni posli se ne bodo domnevali, pri katerih sta obe stranki slovenski, kjer bi se torej posestno stanje v narodnostnem oziru snlo ne spremenilo. Določba, da se tudi poročne lahko razveljavijo, ki so bile sklenjene pred objavo prodajne prepovedi, uvaia za slovenski živeli v zasledenem ozemlju tako brezpravnost, kakršna ni bila niti brezpravnost Poljakov na Pruskem v dobi najhujše germanizacije.

Ljubljana, 14. marca. Iz Pulje poročajo, da je tamotniški italijanski admiral Cagni prepovedal raho slovensčine in hrvaščine pri sodiških in v notarskih listinah, kot sodni jezik se sme rabiti izključno le italijanski. V razpravah s slovenskimi in hrvaškimi strankami se mora sodišče posluževati tolmača, in sicer tudi tedaj, ako je sodnik dotičnega slovenskega jezika popolnoma zmožen. P. P.

Lake izmišljotine o stavkah v Benata. Dan na dan prinášajo italijanski listi izmišljotine o nerodu in bolševizmu v Jugoslaviji, o stavkah itd. da bi dokazali, kako neozreli so se Jugoslovani za samostalno državno življenje in kako je potrebno, da jih očisti italijanska takozvana »kultura«. »Tribuna« prináša tendenciozne laž, da se nebravilci nekdanji madžarskega, tedaj po Srbih zasledena ozemlja upirajo oblastem, da stavkajo in da se povzbujejo tudi nasitne resistance. O nezadovoljnosti italijanskega delavstva na lastni zemlji, lažki listi ne poročajo skoro ničesar. Ko so stavkali v Trstu slovenski čarli in delavci, so bili seveda krivi Jugoslovani in vendar je tržaški »Laboratore« dokazal, da so takrat stavkali v etromni večini italijanski delavci, nezadovoljni z italijansko vlado.

Laška propaganda. LDU, Split, 15. marca. (DDU.) »Giornale d'Italia« prináša dne 5. t. m. pismo, ki ga je pododviral Millo social srednju teza lista in iz katerega doslovno posnemamo: Te dni se je končalo razdeljevanje darov v Slavinskih svetovnih razpisih darov Dalmatincem.

To razdeljevanje je prineslo ljudji blagostoj in zahvalo ljubljanskega prebivalstva brez razlike narodnosti. Vam g. uradnik, ki ste z veličastnim in rodoljubnim pospevanjem odposlali blago v znatni količini ter izvedli aktivno propagando med raznimi družbenimi krogii za pošiljatev drugih darov, pošiljam živo zahvalo in čustva moje osebo hvalečnosti. Številni darovi valjeva razširjenega časopisa so prinesli preko črte premirja Italijanom stakajočega Splita stego glasnjivega spomina ljubljene domovine. Zena, možki in deca so potuhili z versto pobožnostjo naše trobojnice, ki dišijo čepice in drugo odelo, ter je bolj kakor prava vrednost darov učinkoval njihov pomen v Splitu. Italijani životarili v najbednejših razmerah, toda ponosni italijanskega pokolenja volijo rajše glad in bedo, nego da bi zatajili domovino. — Pismo se nadaljuje v tem slogu, pa je zanimivo kot uraden dokument italijanske propagande, ki agitira z vsakovrstnimi sredstvi, z denarjem, hrano in obkto med našim prebivalstvom.

LDU, Šibenik, 15. marca. (DDU.) V nedeljo so došli semkaj neki ameriški časnikarji, a so jih Italijani popolnoma rekvirirali zase. Da bi pokazali, kako je Šibenik italijansko mesto, so vzporedi izprehod na trgu in mobilizirali.

Lahi o »sleparju«. Trumbićev Italijani se ne morejo poročati, da je Trumbić na mirovni konferenci zavzel edino pravilno jugoslovansko stališče. Najorei so mu odrekli samo vsako politično in diplomatsko sposobnost, sedaj pa postajajo vedno ostrejši in skušajo isti očitati v svoji besnosti s neovnanjem. »La Tribuna« se ukvarja v dolgem članku s Trumbićem, z njegovo »žalostno posebnostjo in pravi, da je edino Jugoslavija izmed vseh držav zastopana po delegata, ki ni niti politik ali diplomat, niti beureca, mučenik ali umornik, ampak čisto navaden »slepar nizkega ranga, brez vsake inteligence, ki deluje samo s »sleparstvi in avlačami in kateremu se vsak pošten človek izorne, kakor je to storil po vesti pravici Sominio. Ta človek zastopa narod, ki je vreden svetlega zastopnika. Kakor Trumbić tako tudi njegov narod stoji izven vsakega zakona in vsake kulture. Sominio Trumbićeva te znamenje in dokaz njegove duševne nezavednosti in posebno njegove nesposobnosti, dvigniti se nad politično pestenost obeh balkanskih narodov, ki se imenujejo Slovenci in Hrvati. Trumbić je tu pokazal svoji pravi značaj, snalci konfidentia in špicla avstrijske policije, katera je našla v njem in njegovem narodu istovredne naslednike. Hrvat je vedno isti bodist že našel Avstrijci ali ne. — Tako divja in psuje »Tribuna« po čisto italijanskem »kulturnem« načinu jugoslovanski narod in njegovega zastopnika za to, ker zahtevata samo to, kar jim gre po prirbostem narodnostnem načelu v popolnem soglasju s Wilsonovimi načeli o samoodločbi narodov. Imperialistična politika italijanske vlade se niti za mah ne razlikuje od anekstionistične politike pangermanistične vlade Vilijama II. Pangermanizem je propadel in tudi laška grabeljivost se boče mačevala nad Italijani samimi.

Lahi proti srbskim diftikom v Rimu. »Tribuna« napada srbske diflike, ki so hoteli po zaslugi kazenovati srbskega tehnika Aleksia, ker je ta v rimskem Avstrone savzvalni gledel Dalmacije Italiji pritiagno stališče. List zahteva, da se srbske diflike kar najhitreje izbeže in Italije in jih pošlje nazaj na Balkan. Napeval kritizira srbske vlado, ki je Aleksia odvzela državno podporo in tudi ni dovolila njegovih rodbini, da bi mu pošiljala denarnih sredstev, kazen, ki to je pač ta izdalec popolnoma zasluži.

Imilione »prestojevalce« Istavo Gorica, 15. marca. (P. P.) Gorški italijanski društvo »Federazione fra funzionari statali della Provincia di Gorizia« (Zveza državnih uradnikov goriske dežele, sestojela večinoma iz renervov) je razdelilo med goriske slovenske uradnike, ki so v državi služili sledečo tiskano istavo, ki jo morajo podpisati. V nasprotjem sluha bi taka odpost in izava. Izjava se glasi: Podpisano ravnanstevstvo, ki je raspravljalo o Vaši prošnji, da se Vas sprejme v »Zvezo državnih uradnikov goriske dežele«, je sklenilo v svoj dne da urodi Vaši prošnji pod pogojem, da vzamete na znanje sledečo izjavo in da nam in vrnete s Vašim podpisom, naker se Vam bo izdala legitimacija. Izjava »Ker je podpisani kot uradni slovenskega narodnosti pritožni, da ima italijanska vlada najboljše namene za razveljavljanje moralnega in političnega rasvoja slovenskih narodov Julijske Benetije, v kolikor v splošnem stremi po mirnem sodelovanju z italijanskim življenjem na temelju enakih pravic, izjavljam, da sem privravljen volivati v meah svojega delokrpa na vse svoje sorotake, da bodo spoštovali italijansko državno načelo in da sem voljan sodelovati za dober sporazum med obema narodoma.« To potrjuje s svojim lastnoročnim podpisom: Federazione fra funzionari statali della Provincia di Gorizia. Il Presidente: Podp. nečitljiv. Il segretario: Prof. G. Zaneli. I. r.

Slovanski svet.

Posvetva Koburga. LDU Praga, 15. marca. (CTU.) »Vöcher« javlja iz Bratislave: Minister za poljedelstvo Prašek je odredil, da se stavijo vsa posestva bivšega vojvode Koburškega na Slovaškem pod državno prisilno upravo.

Nemci v Rusiji. LDU Frankofred ob Menn, 15. marca. (CTU.) Iz Curia poročajo: »Bureau Europa - Express« javlja neposredno iz Londona: Po informaciji lista »Morning - Post« iz Stockholma, pričakujejo za spomlad hude boje na severnem Ruskem med boljševiki in ruskimi zvezničnimi četami. Boljševiki imajo dosedaj na ostlandski fronti nad 60.000 mož, 110 topov in 240 strojnic. Te vojski stoji nasproti 35 ruskih, 6 laških in 4 ostlandski polki. Ker je na obeh straneh veliko pomanjkanje artilerije, so bodo najbrže razvili hudi pobitniški boji. Po drugi vesti lista, je voditelj ostlandskih boljševikov odredil mobilizacijo vseh čensk od 18 do 25. leta.

Francoski zastopnik na Poljskem. LDU Pariz, 16. marca. (Brezlično.) Francoska vlada je imenovala svojih zastopnikov v Poljski bivšega glavnega konzula v Zenevi, Pralona; dobi je pri tej uradi čia in značaj polnoobsejnih ministrov.

Zavezniki.

Sobotna seja vrhovnega vojnega sveta LDU, Curia, 15. marca. (CTU.) Glasov švicarskih listov, bo seja vrhovnega vojnega sveta alianc, ki bo zborovala v soboto pod predsedstvom Wilsona, velevažnega pomena. Ze izgotovljena poročila o vprašanju glede me priide do razprave na tej seji. Razpravljalo se bo vprašanje o vzhodnih meah Nemčije z ozirom na Poljsko in tudi vprašanje me čehoslovanske države. Porajanja bodo najbrže prišla do zaključka; s tem bo zgotovljen načrt predmirja. Tei seji bo načeloval Clemenceau.

Nevšečnosti diktatorja. LDU Rotterdam, 15. marca. (CTU.) Kakor poročajo iz Londona, je naprosil Lloyd George Bonar Lawa, naj pride v Pariz, kar je navzočnost Lloyd Georgeja na Angleškem potrebna, vsled položaja med rudarji, ki se je zopet poostil.

Razdelitev plana. LDU Zaneva, 15. marca. (CTU.) Po informacijah »Intranseiganta« so se sedaj alianci sporazumeli o razdelitvi kolonij. Na podlagi tega sporazuma naj bi dobila Francoska Srijio, Angleška dobi manda nad Mezopotamijo in Palestino kakor tudi nad Vzhodno Afriko, Francoska dobi tudi precejšen del Kameruna in Toga, Južna Afrika dobi južnosahodno Afriko, Japonska otoko v Tihem morju razen Samoanskih otokov, ki bi naj pripadli Novi Zelandiji.

Zamenjava. Pred odločitvijo. LDU Haag, 15. marca. (CTU.) Parlamentarni poročevalec »Timesov« poroča, da je potoval Bonar Law v Pariz, in sicer na posebno željo Lloyd Georgejevo, ki želi imeti v današnji, zelo važni seji mirovne konferenice podporo vseh angleških delegatov. Splošno sodijo, da bo predhodni mir podpisan prav kralju, mogoče že prihodni teden. Lloyd George se potem povrne v London in npa, da bo uspeh predhodnega mira zelo ugodno vplival na vračanje rešitve rudarske krize.

Profil. LDU Washington, 16. marca. (Brezlično.) Danes je bil dovoljen Romani najkndes kredit 5 milijonov dolarjev. Celokomna vsota posoiti aliancam znaša 8.841.657.000 dolarjev.

Angleži bodo se sicer tudi vojni moravari. LDU Amsterdam, 15. marca. (DDU.) Kakor poroča Reutersov urad iz Pariza, krojijo vesti, da sočajo angleški mirovni delegatje v zahtevi, da mora Anglija imeti po vojni sorazmerno vojno mornarico, kakor pred izbruhom vojne, da tako šteti svoje, no vsem svetu razstene dele. Angleški Curiaad ali Istovalj Gibraltar. LDU, Curia, 15. marca. (CTU.) »The Nation« poroča, da pripravlja Angleška predlog, ki naj bi je sagotvili protektorat nad Carigradom kakor tudi morake oziroma na polarnem ustvaril med Velike Britanije in Carigradom isto razmerje kakor je med Anglijo in Egiptom.

Atentat. Četda obsest na smrt. LDU Pariz, 15. marca. (Dun. k. ur.) Agence Havas poroča: Vojni svet je obsodil Cottina, ki je napadel Clemenceaua, na smrt.

Mirovna konferenca.

Polekati. — Sedla. LDU Pariz, 15. marca. (Dun. kor. urad.) »Agence Havas« poroča nastopne poročila o političnem položaju: Predsednik Wilson je imel včeraj popoldne pogovor s ministrskimi predsedniki Clemenceauom. Ob trah je zboroval vrhovni vojni svet. Na dnevnom redu so bili v prvi vrsti vojski in mornariki pogodi za premirje. Konflicna konferenca nadaljuje svoje delovanje z vso energijo. Komiteta za ugotovitev odgovornosti je že napravila sliha, ki bo končno voljaven v dveh ali treh dnevih. Izreka je, da ima odgovornost za izbruh vojne kazenstvo - praven značaj in da se lahko pokličejo pred sodišče vsi krivci in sicer tako pred državno sodišče, kakor tudi pred mednarodni tribunal. Tudi Vilijam II. se bo odšel sodbi.

Wilson brenarava. LDU Pariz, 15. marca. (CTU.) Predsednik Wilson je včeraj ob 3. popoldne dalje časa konferiral s Clemenceauom in Lloyd Georgeom. Ker je Wilson po izrečni želji Lloyd Georgevi neopredno prišel v Pariz, sodijo, da bo njegova prisotnost zelo ugodno vplivala na razprave.

O sveti narodov. LDU Budapešta, 15. marca. (CTU.) »Foster Lloyd« poroča iz Nagaa: Iz New Yorka poročajo, da je izjavil Bryan o vseh narodov, da izkazuje sodnji načrt gotovo pomanjkljivosti, vsled česar predlaga nastopne izpremembe: Predvsem se mora priznati nadaljni obstoj Monroe - doktrina. Amerika se sme več pomenjati kakor kak drug član zveze narodov. Jasno se mora tudi določiti ali ima država, ki naj bi po določitvi zveze narodov pripadala tej zvezi, izvrševati sklepe te zveze narodov.

Nobene brezposojne skitavosti: Štetni programci. LDU Berlin, 15. marca. (CTU.) Kakor domava »B. Z. am Mittag«, niso nemški mirovni delegati dobili neomejenih pooblasti. Končnovoljavo odločitev si je državna vlada pridržala. Mirovno pogodbo bodo mogli podpisati šele na podlagi posebnega sklepa kabineta.

Tudi iz tega poročila o hitrem sklepu. LDU Berlin, 15. marca. (CTU.) Iz Londona poročajo: Sklepi predhodnega mira pričakujejo že koncem prihodnjega tedna.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Predsednik v Gradcu. LDU Dunaj, 15. marca. (CTU.) Od danes naprej bo volil viak št. 32, ki dospe iz Ljubljane v Gradec ob 11.2. posodi, ob 8. uri zjutraj pred Dunaj. Na Dunaj (južni kolodvor) dospe ob 3.35 popoldne.

Privrati po dalnem času. LDU Dunaj, 15. marca. (CTU.) Listi poročajo, da bodo v ponedeljek in torek dunajski peki dobili polni odmerek moke za peto kruha.

Antantna prebrambora komiteta. LDU Dunaj, 15. marca. (CTU.) Medzavestniška komiteta za Avlija, ki se je posvetovala v državnem uradu za prehrano in je včeraj posetila parlament, je odpovala snovi v Prago, kjer bo najbrže ostala do ponedelka. Ni še gotovo, ali se bo na povratku ustavila na Dunaju.

Sadotiski Nemci za samoodločbo. LDU Dunaj, 15. marca. (CTU.) Kakor se govori, nametavajo nemci - štiti in sadotiski

poslanci v primeru, da se bi bili izvolili poslanci v tej pokrajini, stali bi na Dunju lastno nemško - češko - slovensko zborovanje, kjer bodo poslanci tej pokrajini obravnavali svoje zadeve.

Nemci se ubogajo. LDU Pariz, 16. marca. (Brezlično.) Popolnjava v Puzanju, ki so bili med komisijo alijancov, za čela jim Monleas, in nemški pooblaščenec, so se popolnoma razbili. Nemški vojni delegati so izjavili, da se morajo vrniti v Berlin, da poročajo vladi. Civilni delegati so jim sledili. Ni veliko upanja, da bodo pogodi, ki so jih stavili alijanci, sprejeti.

Prezira Nemčije z živili. LDU Berolija, 15. marca. (DKU) Lokalni zbiratelji je ponatili vest, ki jo je bila objavila Agence Havas iz Bruslja, po kateri je medzvezniška komisija za živila sklenila, da bo dne 15. aprila začela preskrbovati Nemčijo z živili. Alijanci so baje zagotovili, da ji bodo pošiljali zadostne množine živil.

Italija.

Nemci v Genov. LDU Berolija, 15. marca. (CTU) Iz Basile poročajo: »Secoloe javlja iz Genove: Večja gruča demobiliziranih je odšla večkrat k prefekturi in zahtevala delo ali podporo. V sprejema, katerega se je pridružil več žensk, so nosili lepke z napisom: »Zahtevamo delo ali podporo!« »Avanti!« poročila iz Novare, da se zbirajo vsi kmetijski delavci okolice Novare. Ker mislo popajanja z delodajci imela nobenega uspeha, so danes proglasili splošno stavko.

Corriere proti novi orientaciji Italije. — zahteva tudi Dalmacijo. Curia, 15. marca. (DKU) »Corriere della sera« odločno zanika vest francoskih listov, da sta se Francija in Italija sporazumeli glede ustanovitve podonavske federacije in odločitve samoodločbe narodov v Nemški Avstriji. List piše, da se Italijanska vlada v tej zadevi sicer še ni izjavila, da pa je gotovo izključeno, da bi se Italija odrekla večini svojih uspehov te vojne. Francoska varnostna politika preprečuje trajen mir s tem, da postavlja zd med Nemčijo in Nemško Avstrijo in hodi za fantomom, da boji Ren vzhodna meja Francije, četudi na škodo sosedov. Naloga vlade mora biti, da pove javno, da ne more soglašati z imperijalističnim in etnostičnim programom Francije, ki pomenja razpad Italije.

Razgled.

Holandci Vilijama ne dajo kar tako. LDU Amsterdam, 15. marca. (DKU) »Telegraf« poroča, da je holandski pravosodni minister Heemsterk izjavil v prvi zbornici: Ako bi Nemčija na podlagi pogodbe o medsebojni izločitvi hudodelnikov zahtevala izločitev nemškega cesarja Vilijama, bi morali mi seveda preiskati, ali je ta zahteva upravičena po dosedanjih zakonih in pogodbah.

Pokrajinske in dnevne vesti.

Vsed preobličje kradiiva smo pri morani odložili na jutri poročila o zboru delegatov NSZ, o shoda na Vrhniki itd.

Na Viču pri Ljubljani se vrši na Jozefu 19. marca ob 10 uri dopoldne JAVEN SHOD JUGOSLOVANSKE DEMOKRATSKE STRANKE. Pristop imajo vsi odrasli obeh spolov. Shod bo v novi šoli (televizijski).

Dolgoletna in važna seta deželne vlade. Prošli petek se je vršila seta deželne vlade, ki je trajala od 9 ure jutraj do polnoči. Bila je posvečena različnim važnim vprašanjem. Iz te sete poročamo, da je deželna vlada rešila celo vrsto perečih vprašanj in predlogov. Sprejeta so glavna načela navedbe o delavskem samopostojanju. V tej izredno važni socialopolitični točki se je dosegel sporazum vseh treh strank. Sprejeta je tudi navedba, s katero se oficijskim in oficijskim zagotavlja definitivno namestitev. Prošnje bivših vladnih svetnikov barona Rechbacha, Eekla in barona Lazzarinita so se odločile. Sprejeta je navedba, s katero se deželna vlada pooblašča, da za potrebe uradovanja in v drugih slučajih, če je očitno podan javni interes tudi v prid posameznikov, poseže po katerikoli stanovanju v področju deželne vlade. Dalje se je sklenilo, da se je sklenilo, da se vsi premožkovni postavitvi pod državno nadzorstvo. Za izvrševanje tega nadzorstva se ustvari poseben oddelek pri poverjenstvu za javna dela.

Za uveljavitev javnih ljudskih in mestanskih šol v Sloveniji se je v isti seji bavila deželna vlada z vprašanjem nabavnih prispevkov. Državnemu uradništvu se nabavni prispevki izplačajo po plači, ki jo prejemajo. Učitelji pa se niso uvrščeni v plačilne stopnje in razrede. To se ravno sedaj izvršuje. Ako bi učitelji takoli na to ureditev, bi trebalo čakati do srede maja. Vselej te se je deželna vlada odločila, da odmeri nabavni prispevek v razmerju z dražinskimi dokladi in se je sklenilo, da se bo prispevek izplačeval vsakega četrta leta, dokler se bodo izplačevali dražinske doklade na prejemke državnih uradnikov in vsakokrat po ena četina te dražinske doklade kot nabavni prispevek. S tem sklenilo je bilo treba obremeniti blagajno za 2.200.000 K letno in se je sklenilo predložiti središnji vladi v odobrenje.

Za vojaške vpokloce, vose, sirote ter invalidne vojaške vojaškim vpoklocom (gažistom) ne bodo več nakazovale pokojnin dunajske likvidature, ampak to je prevzela likvidatura vojaške intendanture za Slovenijo v Ljubljani, kjer dobivajo vsi od bivše avstro-ograrske armade konvencionalno vpoklojeni gažisti svoje pokojnine. Kakor hitro izide tozadevna navedba, to daj se je treba zglasiti pri vojaški intendanturi v Ljubljani na Friskovcu za Belzisko vojašnico. prva baraka za desno. Prinosejo naj vse dokumente s seboj. — Vdovcem in sirotam po vojaških osebah se bodo tudi nadalje izplačevale vse pokojnine in preskrbovalne, če so pristojne v slovensko kraljevo, se imele to se nakazane od avstro-ograrske vojaške urave in so iste še uživale. Plačali se bodo tudi morebitni obroki za prejšnje mesece. Interesanti naj se zgledajo pismeno ali osebno pri vojaški intendanturi za Slovenijo na Friskovcu za Belzisko vojašnico. prva baraka na desno in na predložitve dokumente. One vdove in sirote, ki se niso prejemale preskrbovalne, naj se

zglasijo pri občinah ali županov uradu, da seveda, kako je treba postopati, da jim bo to nakazano. — Potrebni so invalidi (ne oni iz zadnje svetovne vojne) naj namenjajo, kdaj niso dobili več pokojnine s Dunaja, ter naj predložijo dokumente na istem mestu, kot vdove in sirote ter ostali. — Invalidi iz zadnje vojne, dobe odmereno pokojnino pri adresezadnjih komisijah, h katerim bodo posvami; oni pa, ki so se dobivali pokojnine s Dunaja, naj se zglasijo s dokumenti tam kot zgoraj, kjer dobe izplačane vsote eventualno tudi za nazaj. Uradne ure so od 10. do 12. dopoldne in od 2. do 5. popoldne. Vose se bodo izplačevale po poštni hranilnici.

Potovanja predpisi: 1. V notranjem prometu kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev potne listine niso predpisane. Z osirom na sedanje vojne razmere je na vendar potrebno, da vsak potnik nosi s seboj kakršnokoli izkaznico, s katero se zamore legitimirati ter jo na zahtevo pokazati policijskim organom, sicer tvega, da se mu zabrani nadaljevali potovanja, ako ni v stanu zadostno dokazati svoje identitete. 2. Dohod v državo iz inozemstva in odhod ali prihod v inozemstvo dovoljen je samo s pravoveljavnimi potnimi listi in na mestih, ki jih napram nepriateljskim državam določijo vrhovno vojno zavodništvo. Potovanje v nepriateljske države se prepoveduje. Istomoma dovoljuje minister za notranje zadeve samo službena potovanja, zasebna na le v povsem izjemnih primerih od ukrajne politične, oziroma policijske oblasti notrine hitro in neodložljivo potrebe. Državljeni nepriateljskih držav zamore potovati v kraljevstvo samo s dovoljenjem ministra za notranje zadeve. Iz razumljivih razlogov in z osirom na omejeni in otežkočeni promet omejuje se tudi potovanje v zavezne in nevtralne države. Razum službenih oseb morejo tekat potovati tudi druge osebe v važnih trebovkih ali pri vrstnih poslih, to pa le ako niso zavezane vojaški službi in ako to dovoli minister za notranje zadeve. Potne liste v inozemstvo izdajajo okrajna načelstva, odnosno uprava mesta Beograda in Zagnanije, a kjer teh ni ukrajne upravne oblasti, oziroma potnih listov pristojne policijske oblasti, toda vedno še le tedaj, ako to dovoli minister za notranje zadeve. Z ministrovim dovoljenjem izdane potne liste, ki morajo imeti v vsakem primeru sliko potnika, vidirajo na to lastno in zavezniško vojno poveljstvo, kakor tudi zastopniki onih držav, v katere se želi potovati. Ako v kraju, kjer se izda potni list, teh oblasti ni, pošila naj se potni list s fotografijo in s posebnim poročilom ministrstva za notranje zadeve, da ono preskrbi vidiranje. Vidirani potni list se v naključnem času vrne lastniku preko njezove pristojne upravne oblasti, da mu ni treba hoditi ponj.

Posiv na javnost. Komanda Dravske divizijske oblasti namerava ustanoviti na koroski fronti več vojaških čitalnic, katerih namen bi bil, vojaškom moralno povzdigniti in mu nuditi priliko, da se ob prostem času z dobrim slovenskim čitvom izobražuje. Prosimo vse narodno čuteče občinstvo, da nam da v to svrhu čim več slovenskih knjig brezplačno na razpolago. Knjige naj se izvolijo poslati na: Komando Dravske divizijske oblasti, Ljubljana.

Vladi za vračilo. Se čehoslovaške rodbine. Rodbine katere se mislijo vrniti v čehoslovaško republiko naj namenjajo številu rodbinskih članov in to prilično, katero nameravajo vzeti s seboj v svrhu določitve direktnih vlakov do Češke. Prihlasi se sprejemalo misleno pri uradu voj. plinomocnika Č. S. R. v Ljubljani. Stritarjeva ulica št. 5.

Pri svojem povratku v domovino na donus pozdravlja svoje znanke Rajko Paulin, rez. podporočnik 11. srbske polka Kara Džorža, začasnno na Mirni na Dolencem.

Kako dolgo je? Po navedbi poverjenstva za pravosodstvo Narodne vlade SHS v Ljubljani ob 31. oktobra 1918 § 1. je uradni jezik na sodiščih slovenski oziroma srbohrvaški. Glede testkov drugih v Jugoslaviji bivačih narodov se začasnno odreja, da so stranke upravičene vlagati vloze v svojem jeziku. Okrajno sodišče v Celju to navedbo očitno krivo tolmači. V tožbi Cg III. 12/19 tožji kmetica kmeta na plačilo neke kuznine, obe stranki sta slovenski, niti ena ne zna pravilno izgovoriti nemškega stavka. Nemški odvetnik vložil je v imenu slovenske stranke odgovor na tožbo v nemškem jeziku. To je očitno kršenje imenovane navedbe, ker ne more biti od odvetnika odvisno, ali hoče odgovoriti za slovensko stranko v nemškem ali slovenskem jeziku. Konečno se bodo morali nemški odvetniki tudi v Celju navaditi, da za slovenske stranke slovenske vloze podajo in okrajno sodišče neutemeljene nemške vloze zavrne in slovenske zahteva.

Lovski blagor. Gosna Olga Rudeževa iz Ribnice je ustrelila dne 10. t. m. ob pol 3. popoldne v Smrekovem šlebu v ribniški Veliki zori kapitalnega medveda. Mrhar, samec, je tehtal 190 kg, meril je od nosa do zadnje tace stegen 2 m 20 cm in so zoboviti soditi je imel karih 15 let. Gosna Rudeževa — izkušena lovka, je bila baš na poti k mrlšču, kjer je letala nstavljenca mrhovina, ko opazil na mrlšču medveda. S prvim strelom na 120 korakov ga položil baš spredaj v vrat, s drugim nad desno čelust, a tretjim in četrim skozi pljuča. Lovca, ki je govoril spremitel, je oddal tudi jeden strel in zadeli sver na drob. Klub vsem tem ranam je medved ubežal, in šele tretji dan poznili. To je že četrti medved, ki ga je ustrelila ta vrli ženska Nimrod. Predhodnica je porila dne 6. marca 1914. Lovski blagor!

Is Konila. Dne 21. svečana t. i. svezčar urilo se na Dravinskem mostu v Konflicah med tukajšnim tovarnarjem S. Lovren Lauritsom in njezove hčerke Ano na eni, ter come Marite Prusa odvetnika souroga, na drugi strani do nečloveka nastopa, kateri se povzročil, da je come Prusova vložila proti imenovanima tožba radi žalovanja časti. Ta zadeva se je sofavala a tem, da sta S. Laurits in njezova hčerka pročila come Prusovo odvetništvo in da sta položila smek 500 K, kateri se je postal društvo občina sklenilo v Ljubljani.

Zapet pes v Ljubljani. Dne 15. t. m. svezčar je takrat na glavem kolodvoru v Ljubljani kmet Janes Lukša in Veliki Brumec na odhod vlak. Pristojni sta k njemu dva nemška moka in ga vprašala, kaj da dela v Ljubljani. Ko tima odgovorila, da je prišel blase za obleke kunoval, pa je predrago, tako da je kupil samo 2 m na 40 K, mu pravila, da imata dobro blago po 12 K na pradu, ter ga povabila, naj od njih kuni blago. Na prisrčevanje se poda Lukša s njima. Odpeljala sta ga za Kolinsko tovarno, tam vrela na tla in oropala. Na klicanje Lukšeta je v bližini stoleča vojaška straža, obstoječa iz desetnika Božidara Tanaskovića in pešca Novica Lužica pripadajoča 26. polnolku. 3. batalion. 1. četa, začela streljati in posredilo se je s pomočjo dveh miodoljih gospodov enega izmed storilcev, kateri se imenuje Franc Ozirizek, aretirati. Druzi storilec je všel in za polietiz zasleduje. Ker se dozajalo v Ljubljani ponovno taki roparski napadi, naj služi to občinstvu, katero prihaja v Ljubljani, v svarilo, kako nevarno se slediti v Ljubljani nepoznanim osebam, tudi če so še tako prilazne.

Ukradeni bankovci. Občinstvo se naproša, naj vankera kdor bi skušal spraviti 1000, 100 ali 20kronski bankovec, zloasan z besedilom »Hranilnica in posojilnica v Doju št. 387« v promet, takoj naznaniti bližnji varnostni straži, da le-ta vsotvoti identiteto dotičnika. Če pa bi bila oseba poznata, naj se straži nemudoma sporoči ime in bivališče dotične osebe. Bankovci s tem žizom so bili te dni vradeni ubogi služkinji in bi vsakdo opravil tako le dobro delo.

Kultura.

»SLOVAŠKA PRINCESKA.«

Opereta v treh dejanjih. Češki spisal E. Novotný. Godbo zložil R. Piskáček. Prevel dr. Iv. I. a. b.

V soboto je bila v opernem gledališču premiera Piskáčkove »Slovaške princeške«. Zanimanja za to predstavo je bilo veliko zlasti zatečajev. Ker je »Slovaška princeška« ena imed redkih opernih del slovenskega izvora. Vsebinsko je itak natanila ra posebnih sporednih listih; zato ni treba kaj več govoriti o njej. Samo večje bodi omenjeno, da te detanje, desi ne brez opernih klunosti, še dosti pametno in svedu, zabeleno s šalami in dovtil boljšega in slabšega kalibra. Celo rodoljubno pointo ima, kakat slovaška princeška je pravzaprav zatirana slovaška dežela. Zato pa je dosti čudno, da sibi niki knez Malorecu dvigne slovaško dekle iz nižnje na svoj prestol. Vzrok temu nezmisliti v tem, da biva avstrijska cenzura a veda ni dopuščala na odr čehoslovaškega kneza, ki bi se zavzemal za slovaško deželo, da se je moral zatorei čehoslovaški knez preleviti v r. o. m. n. s. k. e. g. a. kneza in da se je prestolnica postavila v Sibirij. Ko bi moral biti na Hrafa-nih! Če pa se je tako zgodilo pod avstrijsko upravo, ni lahko umevno, zakaj se ne bi v sedanjih razmerah čehoslovaški knez postavil v svoje stare operne pravice.

Kdor je od operete češkega skladatelja pričakoval pristno slovaško - narodno glasbo, morda vsaj nekoliko take, kakršna je v »Prodani nevesti«, je nač razočaran odšel iz gledališča. Piskáček je sicer v svoje delo vpletel nekaj slovaških motivov, zlasti v nekaterih plesnih točkah, toda vobče je »Slovaška princeška«, dasi ponekod težke fature, opereta tiste plehke dunajske vrste, ki smo se je že do sita naužili v minulih desetih letih. Človek bi si prav lahko mislil, da je to izložil kak Lehár, ki je časih tudi kaj rad posegel po slovaških motivih, samo ko bi imela še pikantno Lehárovega instrumentacijo. V »Slovaški princeški« pleše slovaški vaščani večinoma dunajske valčke in korakato po zvokih dunajskih opernih maršev, ki vsi precel spominjajo znanih dunajskih fabrikatov (kaj pogostoma »Logarjeve Kriste«!). Knez Malorecu in slovaška princeška celo enkrat zakrožita prijetno po nemško - alpskem načinu. . . . Iz tega razloga ne sre »Slovaški princeške« nobena, niti ne opereta glasbena cena, toliko mani, ker nima samostojne vloze slova - ako namreč dunajski operni slog ni že morda sloz sam zase.

Predstava je bila temelito pripravljena in se je zatečajev vršila veseskozi gladko. Diriziral je gospod Cerin, ki se je po dvasetletnem glasbenem delovanju med tisti vrnil v domovino. Dobro se mu je poznalo, da je več let kot vojaški kapelnik prirejal glasbene produkcije a strogo discipliniranim orkestrom. Takot ouvertura, proizvedena z veliko vervo, je izpričala njegovo visoko potenco, in ista umetniško nadahnjena točnost se je pojavljala v vseh aktih do konca. Gospod dr. Cerin je ravnal orkester z umerjenimi gestami, toda z izjemnim temperamentom ter je zatečajev predstavo spravil potrebnih opernih tempo, slasti v tistih plesnih točkah, ki so seraliene na narodnih motivih. Na odru je dirigenta vrlo podpirala režija gospoda Mareka. Eigar skrbnost se je kazala tudi v vesno izdelanih skunnih prizurih kakor v tem, da so se bile prireditelje nove slogovite dekoracije; vasica s cerkvijo v ozadju je bila vredna še posebe pohvale.

Izmed poglavitnih vlog pravzaprav nobena ne nudi prilike za uveljavljanje posebne vloze, ali izralske, zmoeznosti. Naslovna vloga, ki je bila poverjena gospodini Thaleriovi, je potisnjena precej v ozadie, in zato je morla zgoditi Thaleriova le malokoli stouiti iz rezerve; kjer na te stouila, je nola s izkrenim občurkom. Izmed žensk vlog je še najbolj hvaležna vloga tote Smalščake, dovtipke in biva, ker je to libretist omislil s včasim humorom. Gospodinja Vera Danilova je izrala to srka, ki se ji take hote moza, s reselnostjo prebrskostjo ter je energično potiskala v svetlo; poleg nje sta prihajali v polletv komedijca Skalska in come Javaneva, prva kot koketna mlada vdova druga kot nevesta Katka, ki se neč odredi pravljem do vtrajnostnega ženja. Oba sta bil tako hitro in se je ovila vlog morda čuditi, če vol, napa 500 v zlo-

Med izralci sre drvenstvo gospodu Poyhotu, ki je Katušinega humorom, bodisi domači vsaj bodisi v kneži dvorani, za katero zaide Janke po čudni volji libretistovi, da tam nadomešča kneza in da se sploh more nadaljevati opereta komedija. Jako dobro se je poleg gospoda Poyhota obnesel gospod Debevec kot madžarski grof Rostra, ker je uspešno lomil slovaško (slovensko) govorico, začinjeno s madžarskimi in hrvaškimi ocvirki, ter spretno nastopal tudi v izralskem oziru. Tretji v družbi je bil gospod Peček, ki je postavil na oder elegantnega barona. Kot prihtar je gospod Čermák ugodno predstavil vsakega mozega, pa bi ga bil še bolj, da ga ni tako pronosirano češkim nazlasom. Gospod Simončič je kot Kuba (omledna kopita Vaskova iz »Prodane neveste«!) pridobil zase tisti del občinstva, ki mu lečliv vaški bebec napravila naleno zabavo. — Skupinski prizori so bili živi; zbor — ponašev sestavljen samo iz žen in deklet — je izral, pel in plesal s hvalno vmeno; v narodnem plesu v tretjem dejanju je še posebe gde Klimevova zbujala upravičeno pozornost. — Priznanta poglavitnemu osebju je bilo dovolj, dvakrat, trikrat celo ob odprti sceni.

Repertoar Narodnega gledališča. Dramsko gledališče: V ponedeljek, dne 17. marca ob pol 8. zvečer uradniska predstava »Tina sreča«, izven abonementa. V torek, dne 18. marca ostane gledališče zaprto. V sredo, dne 19. marca ob pol 8. zvečer »Revolucijska svatba«, izven abonementa. V četrtek, dne 20. marca ob pol 8. zvečer »Strahovi«, za abonement »Br. — Operno gledališče: V ponedeljek, dne 17. marca ostane gledališče zaprto. V torek, dne 18. marca nastopa »Boheme« ki odpade, izven abonementa: »Slovaška princeška« ob pol 8. zvečer. Večraj kupljene vstopnice veljajo za torek. V sredo, dne 19. marca ob pol 8. zvečer »Manon« za abonement »A.«

Pozor p. a. abonenti Narodnega gledališča. Pisarna Narodnega gledališča opozarja se enkrat vse p. a. abonente, ki so vplačali le polletni abona, a nameravajo tudi za drugo polovico sezije odbrati svoje seje, da naj se zglasijo takoj v pisarni (Soba št. 6), ker se sicer nanje ne more več ozirati in se sejezi dajo v prodajo.

»Prirode«. Ovih dana primili smo 3. broj »Prirode« naučno popularnega časopisa za prirodne nauke, što ga izdaje hrv. prirodoslovno društvo u Zagrebu. Uz lipeu opremu, mnoge ilustracije obiluje ovaj broj nizom zanimljivih članaka iz raznih grana prirodne nauke. Tu je članak slovenskoga prirodniaka Seidla o alpskome bitlu pisan lipeom slovenštinom, tu je ponučen članak mladoga srpskoga prirodniaka Giale o probavi, na članak pravoslavljenaa francuskega entomologa Fabrea o životu zmikavca. Ovim brojem manifestira hrv. prirodoslovno društvo našo narodno jedinstvo, jer se eto oko »Prirode« okuplje prirodniaci čitave Jugoslavije. Ovu našu mesečnu reviju najvolnije preporučamo svakome prijatelju prirodne nauke, jer će u njoj naći štivo pisano ne samo naučno nego i nada sve popularno, prikazano tako, da će »Prirode« moći da čita svaki inteligentac. Cijena je listu 8 K godišnje. Pretplata se šalje uredništvu »Prirode«, Zagreb. Demetrova ulica broj 1. List se nikome ne šalje, ako ne pošalje pretplate unapred.

Gospodarstvo.

Svobodna notranja trgovina. Prehanevalni urad v Ljubljani je izdal tole naredbo: Glasom brzojavnega sporočila kr. ministristva za ishrano in obnovu zemlje z dne 23. februaria 1919. šte. 2453, je ministriki svet kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev na svoji seji dne 25. februaria sklenil, da se na vsem ozemlju kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev dopusti prosta notranja trgovina s naslednjimi rečmi: vse vrste žita in moka, vse vrste žirine v živem in skakanem stanju, govedo, konje in druga žirina, vse vrste mesa, svežega, nasoljenega, posušenega itd., vse vrste masti in slanina, vse vrste zelenjadi in semenja, dalje krompir, fižol, zelje itd., vse vrste sadja in sadnih izdelkov, vino, žganje, rum, likerji, vse vrste olia, les, vse vrste gradiva in lesenih izdelkov, pohištvo in kmetijsko orodje. V posebnih pokrajinah obstoječi predpisi glede učetitve prometa in maksimalnih cen za vse druge reči, ki niso zgoraj navedene, ostanejo v vsaki pokrajini v moči. Odslej naprej je trgovina z vsemi v prvem odstavku navedenimi rečmi na vsem ozemlju kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, prosta. Razveljavljene so navedbe, ki so utesilevale promet s temi rečmi. Še naprej na ostanejo v moči vsi predpisi, ki uravnavajo porabljanje žirila in ki določajo prevzemne, nakupne, prodajne, osiroma navržne cene za žirila in žirine. Da se omogoči uravnavanje porabljanja in da se zagotovi enakomerna preskrba vsega ozemlja deželne vlade za Slovenijo, odreja prehanevalni urad na podlagi sklepa deželne vlade za Slovenijo z dne 7. marca 1919 do preklica, nastopno: 1. Žitni zavod in Vnovčevalnica za žirino in mast ostanejo, še naprej ter bosta v svojem področju v prosti trgovini nakupovala žirila in jih razdeljevala po navodilih prehanevalnega urada. 2. Vsak, ki ima na ozemlju deželne vlade za Slovenijo zalore žita, moka, krompirja, fižola, masti ali olia, mora predno proda iz svoje zalore množino, ki presega v vsakom primeru tezo 100 kilogramov, naznaniti prehanevalnemu uradu, kam in komu namerava prodati svoje blago. Prehanevalni urad ima pravico zahtevati, da se blago njezno proda, osiroma, da se proda določi ali aprovisično organizaciji. 3. Kdor uvaža žito, moko, krompir, fižol, mast ali olie iz ozemlja katke druge pokrajine kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev na ozemlje deželne vlade za Slovenijo v množinah, ki presegajo v vsakom slučaju 100 kg. mora takot, ko pride blago na to ozemlje, naznaniti prehanevalnemu uradu, kolikšno in katovega blaga, dalje kako namerava blago porabiti. Prehanevalni urad ima pravico zahtevati, da se blago njezno proda, osiroma, da se proda aprovisično organizaciji, ki to določi. 4. Množici, ki se dobe glavne žirine od

Vnovčevalnice za žirino in mast, temveč si je sami nakupijo, morajo vsake nedelje na dopisnici sporočiti Vnovčevalnici koliko glavne žirine so nakupili v pretečenem tednu in kako so nakupljeno žirino porabili. Prehanevalni urad ima alei ko prej pravico določiti, koliko glavne žirine se sme v vsaki občini klati in kateri okolli mora mesar zalagati s mesom. Mesari, ki dobivajo glavno žirino od Vnovčevalnice za žirino in mast in za katero plačuje država pri nakupni ceni povlehek 1 K 50 v za 1 kg žive teže, so dolžni, meso prodajati za tiste cene, ki so bile dosele za to določene. Politična okraina oblastva moralo s primernimi odredbami poskrbeti, da se te cene ne bodo presegale. 5. Zoper lastnike zaloz, trgovce, mesarje in druge, ki se ne bi ravnali po predpisih točk 3 do 4 ne naredbe, se bo postopalo po določilih cesarskega ukaza z dne 24. marca 1917, dr. zak. šte. 131. — V Ljubljani, dne 8. marca 1919. Dr. Senekovič, s. r.

Drva. Prehodno gospodarski urad v Ljubljani bode imel takom tega meseca na razpolago nekaj vagonov drva (naiveč bukovih) po 900 K za desetonski vagon franko namembna postaja. Prehanevalstvo, katero na to blago reflektira, se pozivila, da namani svoje potrebščino ter namembno postajo do 25. t. m. na označeni urad. V prvi seji po imenovanem datumu uradne komisije Prehodno gospodarskega urada se bode izvršila razdelitev, pri kateri se bode v prvi vrsti uupoštevali najpotrebnejši sloji prebivalstva.

Razdelitev sukanec med obrtnike v Ljubljani. Krojači, krojačice izdelovalci perila, modiste in podobno, ki imajo svoje bivališče v Ljubljani (ne tudi v okolici) in ki si hočejo kniti obrtniški sukanec, prekrbljen po trgovski in obrtniški zbornici, naj se zglasijo sardiz nakaznje v pisarni krojaškega zdruze, Gosposka ulica št. 5, urlišče od 8. do 12. dopoldne. Nakaznje se bodo izdale le onim, ki se bodo zbrali na B-stanici izkazali kot uravničeni obrtniki. Izveze od te razdelitve obrtniškega sukanca so domače šivilje v Ljubljani. Izdava nakaznje se prične v torek, dne 18. marca 1919. Nakaznje veljajo do vtedajega 31. marca 1919. S tem dnem se prodaja zaključil in pravica za nakup zapade vsem, ki je v tem času niso porabili.

Tečaj za zasaitanje in obrezovanje sadnega drevja. Kmetiška šola na Grmu priredi v sredo dne 26. marca in v četrtek dne 27. marca t. l. tečaj za zasaitanje in obrezovanje sadnega drevja s sledečim sporedom: V sredo dne 26. t. m. od 8. do 11. ure dopoldne poduk o zasaitavanju drevja v drevecim, od 2. do 5. ure popoldne praktično razkazovanje v sadovnjaku. V četrtek dne 27. t. m. od 8. do 11. dopoldne poduk o pravilnem obrezovanju, popoldne od 2. do 5. ure praktične vaje v nasadih. Poduk te namenjen našim gospodarskim in kmečkim mladencem. Kdor se hoče udeležiti, naj se prihlasi do dopisnice vsaj do 22. t. m. pri ravnatelstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Društvene vesti in prireditve.

Redni občni zbor Slovenskega trgovskega društva »Merkur« se je vršil 25. februaria t. l. Predsednik Liljek je predlagal, da se pošlje udanostna brzojavna regenta Aleksandru ter se spominjal umrlih članov v preteklem letu. Tainik Golob je v obširnem poročilu poročal o starnadih trgovine v poslovnem letu ter delovanju društva, ki je obstajalo v glavnem v tem, da je podpiralo svoje mobiliziranih članov. Društvo je izdajalo glasilo »Slovenski Trgovski Vestnik« ter dajalo članom pravna poasnila in nasvete. Imelo je lastno posredovalnico, ki je uspešno posredovala. Rodbinam mobiliziranih članov se je izplačalo do konca vojne 27.625 K 80 v. Društvo je imelo podružnico v Kranju ter je bilo v stalni svezji s trgovskima društvoma v Celju in Mariboru. Blazajnik ravnatelj Krofta je poročal, da je imelo društvo v letu 1918 10.618 K 10 v dohodkov ter 13.985 kron 14 v strokov. Društvene imovine je znašala koncem leta 53.250 K 53 vin., obstoječa v skladih za »Trgovski dom« in »Podporni sklad«. V odbor so bili izvoljeni predsednik Alois Liljek, prvi podpredsednik dr. Fran Windischer, drugi podpredsednik Ivan Volk. Za predsednika društvenega razpisalja je bil izvoljen dr. Danilo Mataron. V odbor so se nadalje izvolili iz vrste samostojnih trgovcev: Ivan Jelčič, Ivan Jelčič ml., Ivan Kostev, Ivan Samec in Andrej Sarabon. Iz vrste souzadnikov Pavel Fabiani, Dragotin Gorup, Avgust Jurjevce, Franc Kovar, Januš Krofta, Ignaci Novak, Josip Sekula, Josip Tkac, Rihard Torv in Anton Verbič. Iz vrste podpredsednih članov Fran Golob, dr. Rudolf Mar in dr. Viktor Murnik, za revizorja za Avgust Peruzzi in Josip Urbančič. Članarina se je zvišala za redne člane na 18 K, za podporne člane na 12 K, navedena na Vestnik na 8 K. Društvo je otvorilo srbo - hrvaški tečaj. Predsedalo se je, da se »Slovenski Trgovski Vestnik« večkrat na mesec izdaja in da se ustanovi v Belgradu informacijska pisarna, v posebnosti izplačilo terjatev vojnih dobaviteljev in da se med trgovci in trgovskimi nastavljenici sestira za pristotke kar društva »Merkur«, kar je danes bolj ko kdaj potreba, da se vse slovensko trgovstvo trdno organizira.

Vsem dr. a. nastavljenec v notranile! Ker poedincem na vsa vprašanja ni mogore sproti odgovarjati, naj služi v orientacijo sledečo: »Društvo državljenecov kraljevine SHS za slovensko ozemlje ima pisarno v Ljubljani. Polnanska cesta 51. Vse dopise je pošiljati samo na ta naslov. Članarina pa edinole društvenemu blagajniku, davčnivištem unavitelju Ivanu Lavriču pri davčnem oblastvu v Ljubljani. Društvo zastopa kot osrednje društvo načelo združanja vseh neodvisnih drž. nastavljenecov v strokovno organizacijo, ki naj se kot take prilikotno naši organizaciji. Ustavbeni ene in iste stroke cele Slovenije naj tvorijo samo po eno strokovno društvo. — Ne kaže tedaj ustanavljati društev iste stike v Ljubljani, Celju, Mariboru itd. Oseba, ki naj se vezani je na eno strokovno organizacijo, na vsake organizacije v istem delokrogu lahko čenite. Kdor tedaj se udeležuje kakih strokovnih konferenc,

naj ne prijavlja posebi pristopa k naši organizaciji, ker je po svojem strokovnem družstvu že itak naš član. Vsak neorganiziran drž. nastavljenec plača mesečno 50 v. za organizirane pa plačuje članarino dotična strokovna organizacija. Zato je želeli, da se posamezne stroke čimprej zedinijo in ustanove, v kolikor jih še ni, svoja društva. Ker je društvo v finančnih težavah, je odbor sklenil, da plača vsaka organizacija brošuro do 50 članov 10 K, od 50—100 članov 20 K, od 100 do 200 članov 40 K, od 200—300 članov 60 K, od 300—500 članov 80 K, od 500—800 članov 100 K, od 800—1000 članov 150 K, nad 1000 članov 200 K, vsak neorganiziranec pa po 2 K enkratne pristojnine. Provizorična pravila našega društva se vsem članom organizacij dopolnijo, čim bodo dotiskana. Vsak član prejme tudi člansko izkaznico, kakor hitro pošlje članarino za četrt leta in enkratno pristojnino ter bo mogel obdelati ves material za sestavo natančnega članskega katastra. Do tega časa prosimo potrpljenja. Odbor.

Društvo poštinih adiunktov, oficijantov in aspirantov za Slovenijo v Ljubljani, sklicuje vse člane k izvanrednemu obecnemu zboru, kateri se vrši dne 23. marca 1919 ob 2. popoldni v gostilni »pri Levu« na Marije Terezije cesti v Ljubljani. Glavna točka dnevnega reda bo razpust obstoječega in ustanovitve novega društva vseh poštinih uradnikov in uradnic. Nato sledi poročilo o spomenici, katere se je dne 14. marca odposlala gospodu ministru pošte in telegrafa dr. Edo Lukinju in udrženju pošte in telegrafa v Beogradu. Zdrženje organizacije, katere zastopnik ogromno večino poštne uradništva v tej spomenici ponovno poudarja, da smatrajo od druge strani predloženo spomenico za krivično in jo nikakor ne priznavajo, ker je ista enostranska, nedemokratsko delo malega društva maturantov. Upoštevajo samo one spomenice, ki na izvalo pri združenih kategorijah največje nezadovoljnost in naskrajšni odpor. Z ozirom na poročilo o sestanku dne 9. marca z radostjo javimo, da so sedaj tudi naše kolegije oficijelno pristopile k zvezi vseh kategorij poštne uradništva in so tudi one spomenice oficijelno podpisale. Po končanem obecnem zboru dne 23. marca se vrši skupni sestanek vseh društev, da se določi dan in dnevi red ustanovnega obecnega zbora vseh poštinih uradnikov.

Sokol v Šostanju. Po dobro uspehi ljudski izri »Rudečelask« je priredil šostanski Sokol na pustno nedeljo burki »Bucek v strahu« in »Ponesrečena glavna skušnja«. Brata Tinkin in Perovec sta prav zadovoljivo nastopila s šaliivimi kupleti, katere je za ta večer priredil brat Kurnik. Obe izri so vrli škafčeni urizoriji tudi v Velenju ter se čisti dobiček odda za podporo tamnega oddra. V nedeljo dne 16. t. m. ob 10. dopoldne priredi izobraževalni odsek Sokola v dvorani hotelu gospe Vasele še drugo aktualno predavanje. In sicer »O narodnem gospodarstvu«. Predaval bo sodni predstojnik Serbec, ki je duša izobraževalnega dela. Prosimo polnoštevilnega obiska. Zvezsko zdravniško društvo. Redni mesečni sestanek v četrtek, dne 20. marca ob 4. popoldni v ljubljanski mestni posvečevalnici. Glavni tema: Otroško skrbstvo in otroška bolnica. Vabimo na sestanek tudi gg. medicince. »Splošno slovensko žensko društvo« priredi ciklus javnih predavanj o moderni in higienični kozmetiki. Predaval višji zdravnik in rezervni g. dr. Ivan Pintar. Prvo predavanje se vrši v četrtek, 20. t. m. ob 8 zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Vstopnina 1 K. Vstop je vsakomur dovoljen.

Najnovejša poročila.

Posebna brzojavna poročila »Slov. Naroda«.

(Ponovljeno za pokrajino iz včerajšnje posebnega izdaja.)

ČASOPISNI GLASOVI O LAŠKEM MEMORANDU MIROVNI KONFERENCI

Geneve, 15. marca. Katoliški »Corriere d'Italia« imenuje laški memorandum svečan dokument in pravi, da ta dokument sicer še ne bo razorožil tistih jugoslovanskih prijateljev v Parizu in Londonu, ki bi radi izročili Jugoslovanom gospodarstvo nad Jadranom toda vsem drugim bo v memorandumu dopadla — pravičnost laških zahtev!

Glavni nacionalistični organ »Idea Nazionale« pravi, da je laški memorandum dokument ponižnosti in odrekovanja v nasprotju s postopanjem drugih držav. Laški reprezentanti morajo zastopati laške zahteve energično. Nobena diplomatska pretkanost in zlobna ideologija ne bo Italiji vzela njenega mesta pri — zopetni zgradbi sveta. Ravno tako pišejo tudi drugi listi. Očividno je laška vlada izdala listom parolo, da naj naglašajo laško zmernost.

NOVA LAŠKA SUMNICEJNA.

Lucerna, 15. marca. Cinjenica, da je Herman Wendel imenovan za nemškega poslanika v Beogradu, je dala laškemu časopisu povod, da sumniči Jugoslovane tajnih zvez z Nemci. »Tribuna« pravi, da so Jugoslovani z Nemci sorodni. (Človek res ne ve ali bi se smejal ali jezil.)

Poročila ljubljanskega dopisnega urada.

AMERIKA NAČELOMA PROTI TAJNIM POGODBAM.

LDU, Badmpešta, 15. marca. (ČTU.) Brezlično se poroča iz Pariza: Vprašanje tajnih diplomatskih pogodb je povzročilo zadnje dni na pariški mirovni konferenci zopet nekega izuma. Poročila angleškega ko-

miteja z ozirom na Smyrno ni dovedlo do nobenega končnega sklepa o usodi tega mesta. Odločba v tem vprašanju se je morala prepustiti svetu deseterice. Del velesil se sklicuje na to, da so leta 1915. v Londonu sklenjene tajne pogodbe še v veljavi in da je treba glede grških zahtev nastopati v zmislu teh tajnih pogodb. Ameriški delegati pa so bili proti grškim zahtevam in menijo, da ni nobena kakršnakoli pogodba, ki je bila med vojno sklenjena, tudi sedaj še v veljavi.

WILSON IN MIROVNA POGAJANJA.

LDU, Pariz, 15. marca. (ČTU.) Včerajšnja posvetovanja Wilsonova so dokazala, da predsednik Zedinjenih držav doslej še ni odobril dogovorov, ki jih je mirovna konferenca sklenila za njegove odsotnosti. Predsednik kritično premotri vse, kar se je med tem sklenilo. Dosedanji dogovori imajo nastopni uspeh: 1. Preprečitev združenja Nemške Avstrije z Nemčijo, 2. vprašanje poreske republike, 3. Nemčija mora plačati 40 milijard dolarjev vojne odškodnine, 4. stališče Poljske, ki prevzame dosedanje vloge Rusije na severovzhodnih mejah. — Splošno prevladuje uverjenje, da so ti dogovori, ki so se sprejeli za njegove odsotnosti, v nasprotju z njegovimi 14 točkami. Ameriški pooblaščenec menijo, da se bo predsednik Wilson baval tudi z vprašanjem tajnih dogovorov, zlasti s tajno pogodbo med Italijo in Francijo, po kateri dobi Italija Dalmacijo, Francija pa Sirijo. Govori se, da so porazgovori med Wilsonom, Lloyd Georgeom in Clemenceaum zelo priporočili do poravnave spornih vprašanj. Upati je, da bodo dne 25. t. m. Nemci že lahko sprejeli mirovno pogodbo. Prihodnji teden bo, kakor vse kaže, odločilen.

LAŠKO POSTOPANJE.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 15. marca iz uradnega vira: Danes ob 9. dopoldne je prispel prvi živilski transport iz Trsta na postajo Podbrdo. Italijani niso avizirali jugoslovanskih železnice o prihodu vlaka. Kljub temu so že ob pol 10. stavili na razpolago potrebne lokomotive in osebje. Tedaj pa so Italijani izjavili, da ne dovolijo prevoza skozi bohinjski predor, ker so živila naložena na italijanskih vagonih. To se je ponovilo, ko je ob 3. popoldne dospel drugi živilski vlak na postajo Podbrdo, namenjen za Čehoslovaško republiko. Nocoj so Italijani izjavili južni železnici v Ljubljani, da sploh ne dopuste vlakov po državnih železnicah in da jih bodo pošiljali čez Ljubljano. Zaradi neprestano se menjajočih, stvarno neutemeljenih dispozicij italijanskih oblasti vlada v jugoslovanskih krogih veliko ogorčenje, to pa tem bolj, ker so se Jugoslovani glede transportov iz Podbrda čez Jesenice v Nemško Avstrijo že dogovorili z Nemci, da bodo ti vlaki vozili izjemoma tudi ponoči skozi Karavanski predor in vojno zono na Koroškem.

DOGODKI V ZAGREBU, VES NAROD ČUTI JEDINSTVENO.

LDU, Zagreb, 15. marca. Danes zvečer se je po mestu razširila vest, da je že padla odločitev v jugoslovansk - italijanskem sporu in da smo izgubili vse po Italijanih zasledeno ozemlje razen Dalmacije. Prebivalstva se je polastilo radi tega veliko razburjenje. Po ulicah so se jele zbirati skupine, ki so živahno razpravljale o položaju. Sčasoma se je zbrala na glavnih ulicah, zlasti na Illici več tisoč ljudi broječa množica, ki je manifestirala po mestu za popolno narodno ujedinjenje in demonstrirala proti Italiji. Predstava v gledališču je bila v znak ogorčenja prekinjena. Vse gostilne in kavarne so takoj zaprli. Velik del demonstrantov je šel na Markov trg k banski palači. Tam so demonstrantje prepevali narodne pesmi in demonstrirali proti Italiji in proti imperialističnim tendencam na mirovnem kongresu. Oglašilo se je več govornikov, ki so pozivali na neizprosno boj za naše upravičene zahteve. Izpred banske palače so odšli demonstrantje na Jelčićev trg, kjer se je bila med tem zbrala velika množica. Tudi tukaj je nastopilo več govornikov, ki so voljali na ljudstvo pomirjevalno, češ, da vest še ni potrjena. Izjavili so, da je naša stvar res v veliki nevarnosti, da pa ne bomo odnehali zahtevati, kar je naša. Niti en del slovenskega ali hrvaškega ozemlja ne sme priti samovoljno v sovražni-ku. Pozivali so ljudstvo, naj se zbere jutri pred bansko palačo, da zahteva od bana pojasnilo, koliko je resnice na teh vestih in v koliko je naša domovina v nevarnosti. Manifestacije so se nadaljevale pozno v noč. Mir in red se ni kalil. Tudi iz drugih krajev Hrvatske poročajo o velikem ogorčenju, ki je nastalo zaradi došlih poročil glede usode naših pokrajin.

(Posebna brzojavna poročila »Slov. Naroda«.)

(Današnja posebna poročila.)

FRANCOZI PROTI ZDRUŽITVI NEMŠKE AVSTRIJE Z NEMČIJO.

Lucerna, 16. marca. Petkov »Temps« prinaša uvodnik, v katerem vije, da večina prebivalstva Nemške Avstrije ni za združitve z Nemčijo, da pa hočejo socialni demokrati združitve z go-
lajšo in zastraževanjem lastni. Prav,

da hoče prebivalstvo Nemške Avstrije neodvisnost in nevtiralnost in da se to vidi zlasti iz tega, kako je časopisje sprejelo zadnji »Tempsov« članek (kjer naše brzojavke v prošlem tednu) zlasti pa, da je to razvidno iz pisanja dunajske »Reichspost«. List pravi dalje, da se aneksionisti žurijo in da hočejo postaviti Francoze pred dovršeno činjenico in zahteva, naj se zavzemni vendar enkrat jasno izjavijo, da želijo direktna pogajanja na lico mesta in da nudijo dalekosežne gospodarske in politične garancije Nemški Avstriji kot nevtralnemu, neodvisni državi. »Tempsov« članek je očividno popotnica misli, ki je odposlana na Dunaj.

PRISPEVEK K VPRAŠANJU KRIVDE.

Geneve, 16. marca. »Journal des Debats« prinaša senzacionalno odkritje dveh šifriranih depes avstrijskega poslanika v Berlinu na avstrijsko zunanje ministrstvo z dne 25. in 27. julija 1914. Iz teh depes izhaja, da je Nemčija pritiskala na Dunaj, naj odkloni angleško posredovanje in naj kar najhitreje stopi v akcijo. Prva depes pravi, da smatra Nemčija odložitve vojaških operacij za sila opasno, ker grozi intervencija drugih velesil. Nemčija nujno svetuje, naj takoj preidemo k dejanju in naj postavimo svet pred got, činjenico. V drugi depesi od 27. julija pravi poslanik: Državni tainik mi zaupno izjavlja, da bodo v kratkem predloženi angleški posredovalni predlogi. Nemška vlada zagotavlja najbolj energično, da se s temi predlogi nikakor ne strinja in da je odločilo proti temu, da bi se ti predloži uvaževali.

ŠVICA PRIZNAVA TUDI POLJSKO IN ČEŠKO.

Lucern, 16. marca. Švica je uradno priznala neodvisnost Poljske in Čehoslovaške.

NEGOTOVOST GLEDE NEMCEV. NEMŠKA ZAPADNA IN IZTOČNA MEJA. KAJ DOBI POLJSKA.

Geneve, 16. marca. Iz Pariza javljeni termin za poziv nemških delegatov je še popolnoma negotov in dvomljiv. Doslej o tem še ni nobene odločitve.

V ponedeljek prične posvetovanje o zapadni meji Nemčije.

V sobotni seji so se določile iztočne meje Nemčije. Odansko s široko okolico dobi Poljska, ki dobi tudi ves Poznanj z izjemo majhnega pasu in z izjemo bivše poljske Gornje Slezije. Poljska torej dobi z malimi izjemami svojo mejo od leta 1772, kakor smo že opetovano javili, in razven tega one nekdanje dele Poljske, ki leže izven Nemčije, pa so po večini poljski, kakor poljska okrožja v Gornji Sleziji. Istočasno Poljska ostane nemški enklave in ne pride pod Poljsko.

GLASOVI IZ ITALIJE. ZOPET DEMONSTRACIJE.

Geneve, 16. marca. Campolungni objavlja v »Secolo« članek o prisrčnih zvezah Lahov s Francozi. Zahteva, da se latinski blok nanovo utrdi. »Avanti« prinaša strasten članek z naslovom »O malem narodu« in zahteva v njem samostojnost za — Irsko. Lahji javljajo, da se njihove ekspedicijske čete v Severni Rusiji bore proti boljševikom. V soboto zjutraj se je vršilo v Milanu veliko protestno zborovanje železničarjev, ki so zahtevali priznanje svoje organizacije in osemurni delavnik. Pridržilo se je občinstvo in zborovanje se je razvilo v velikansko manifestacijo za žrtve volaške justice, za prehrano, proti verižnikom in oduhu, za podporno brezposelnim in za takojšnjo demobilizacijo.

BOLGARSKE MEJE.

Geneve, 16. marca. O bolgarskih mejah izvemo, da je meja med Bolgarijo in Grško dogovorjena (v kolikor se delo raznih komisij doslej sploh more smatrati definitivno). Bolgarska izrubi vso Trakijo in se na daleč odmakne od Soluna. Do Egejskega morja dobi samo gospodarski dostop. V Macedoniji je v nekaterih manjših točkah zadovoljeno bolgarskim težnjam, tako zlasti v dolini Strume.

RIVET NADALJUJE.

Geneve, 16. marca. Charles Rivet nadaljuje v sobotnem »Temps« svoje jugoslovanske članke. Objavlja pismo ministrskega predsednika Proticha o jugoslovanskih mejnih zahtevah. Pritožuje se nad imperialističnim duhom poedinih višjih srbskih častnikov, ki da so skrivni, da je naše razmerje napram Rumuniji nekaj časa bilo napeto (Riveta so Rumuni lepo potegnili), pač pa Rivet s toplimi besedami priznava držanje našega prestolonaslednika regenta.

GLASOVI FRANCOŠKEGA ČASOPISA. UGODEN GLAS ZA NAS.

Geneve, 16. marca. Sobotni »Temps«-ov uvodnik zahteva povodom Wilsonovega povratka v Francijo glede Nemčije takšno politiko zavezništva, ki bi izkoristila nemški plemski separatizem in premoč francoske kulture. Drugi listi posvečajo svojo pozornost laškemu memorandumu pariški konferenci. Garvala v »Journal des Debats« priznava, da je ta memorandum sestavljen zelo spretno, opozarja pa na to, da je poln notranjih nasprotij. Garvala soglašajo z laškimi zahtevami glede Trakije, odločeno pa odklanja takšno zahtevo nasproti Jugoslovani in pravi, da nas skušajo Lah s čisto propagando nasiljati kot neodvisno in kot nepotrebno. Antante, kar pa že od 1915 nismo. Očita rimski vlad, da se občasno tako hvali nemška in zahtevajo: Mi se bomo držali v tovarnem ozemlju na narodno zavest prebivalstva. Nekaj misle sodi o Lahih katoliški časopis. Listi se tudi

pečajo z obiskom kardinala Amette pri Clemenceau-u in mnogi zahtevajo, naj se zopet uvedejo diplomatske zveze Francije z Vatikanom.

FRANCOŠKO STALIŠČE NASPROTI POSAMEZNIM OSEBAM NEMŠKE DELEGACIJE.

Geneve, 16. marca. Francozi odobravajo imenovanje Schückinga za člana nemške mirovne delegacije, glede nadaljnjih treh, Müllerja, Warburga in Giesberta jim je vseledno, imenovanje Davida in Brockdorff-Rantzau-a pa vzbujajo ogorčenje in se odklanja.

GRKI ZAHTEVAJO CARIGRAD.

Geneve, 16. marca. Carigraski patriarh je poslal v Pariz delegacijo, ki zahteva, naj se Carigrad dodeli Grški.

FRANCOŠKA ALZACIJA.

Geneve, 17. marca. Dosedanji generalni guverner Jonnard je z naslovom državne ministra imenovan zastopnikom Francije v Alzaciji Loreni.

LUDENDORFF PRODAJA SVOJE SPOMINE.

Geneve, 17. marca. Ludendorff je ponudil objavo svojih spominov »Matin« in »Daily Express«. Ker pa zahteva za honorar cel milijon frankov, sta lista ponudbo odklonila.

ZA POLJSKO - RUSKO ZVEZO PROTI BOLJŠEVIKOM.

Geneve, 17. marca. Hastel, delegat ruske protiboljševske centralne zveze, se v svojem intervjuju z »Matinom« zavzema za poljsko-rusko zvezo proti boljševikom in pravi, da bo takšna zveza obenem služila evropskemu ravnotežju.

ZANIMIVE PODROBNOSTI O GRADBI TUNELA POD KANALOM LA MANCHE.

Geneve, 17. marca. Zastopnik Andertnellove družbe Sartiaux objavlja v »Echo de Paris« zanimive podrobnosti o zgradbi tunela med Dovrom in Calaisom. Gradnja je zagotovljena že za najbližjo dobo. Tunnel bo 54 km dolg, od tega bo 39 km pod morjem. Stroški so preračunani na 500 milijonov frankov, delalo bo nad 4000 delavcev in delo bo trajalo 6—7 let. Sartiaux pripisuje kanalu poleg ogromnega gospodarskega tudi veliko politično značenje. Pravi, da bo kanal Anglijo, Francijo in Italijo politično, strateško in gospodarsko tesno vezal in da ustvarja direktno zvezo London-Captown mesto dosedanjega Hamburg-Bagdad. (Kanal bo tudi največje važnosti za nas, ker bo črta Lyon - Ljubljana - Zagreb - Beograd - Skopje del črte London-Bagdad.)

Izvirno poročilo iz Beograda.

Telefonska poročila »Slov. Naroda« iz Zagreba.

VZNEMIRJAJOČE VESTI V PARLAMENTU.

Beograd, 16. marca. V svečanostno razpoloženje Narodnega predstavništva je udarila danes kakor strela z jasnega sobotna razburljiva vest o usodopolni odločitvi mirovne konference o jugoslovanskem teritoriju. Med poslanci je na mah nastalo živahno gibanje, vse se je trlo okrog ministrskih klopi ter povpraševalo, ako ima vlada kake avtentične vesti. Ministri so odgovorjali, da vlada še nima nobenih vesti, izrazil pa so tudi obenem svoj dvom, da bi bile te preveč pesimistične vesti utemeljene. Vseled teh pomirjevalnih izjav z ministrske strani se je razburjenje v zbornici kmalu poleglo. Po informacijah iz avtentičnega vira lahko sporočimo, da je naš položaj v Parizu izredno težak, vendar pa je smatrali za izključeno, da bi padla odločitev tik pred povratkom Wilsona.

ZBOROVANJE ZAGREBSKEGA ŽENSTVA.

Zagreb, 16. marca. Danes popoldne se je vršila na Vseučiliškem trgu številno obiskana skupščina hrvaškega demokratskega ženstva, katere namen je bil, manifestirati za žensko enakopravnost v vseh panogah javnega življenja, zlasti pa za žensko volilno pravico.

HRVATSKI VELEPOSESTNIKI SE BOJE ZA SVOJA POSESTVA.

Zagreb, 16. marca. Med hrvaškimi veleposestniki se vrše medsebojni dogovori, da organizirajo skupno obrambo proti nevarnosti agrarne reforme. Danes se je vršila prva seja veleposestnikov, na katero je bil pozvan in katere se je udeležil tudi ban dr. Paleček.

STAVKA HRVATSKIH BANČNIH URADNIKOV.

Zagreb, 16. marca. Stavka bančnih uradnikov traja še naprej. Jutri popoldne se vrši sestanek zastopnikov bančnih uradnikov in bančnih podjetnikov k neobveznemu pogovoru.

KURZI V BEOGRADU.

Beograd, 16. marca. Zadnji denarni kurzi v Beogradu so bili: 1 dinar 2 K 85 v. 1 frank 3 K 30 v. Uradni kurz za dinar je 2 K 50 v.

CELJE PROTESTIRA PROTI ITALJANSKEMU IMPERIJALIZMU.

Celje, 16. marca. (Današnja »Jugoslavija« javlja:) Celjsko pevsko društvo je nameravalo danes ob 3. popoldne ponoviti sobotni koncert. Na predlog gosp. dr. Hraščevca so opustili koncert v znak ogorčenja in protesta proti samogoltnemu in zemljelačnemu italijanskemu imperijalizmu, naker je bil impozanten protestni šod, na katerem so govorili dr. Hraševac, prof. Smrtnik in istrski poslanec Sancelin, ki je predvčerajšnjim prispel v Celje iz Pariza in je seboj prinesel najkavnejše-vtise. V Parizu je bil v stikih z našo mirovno

delegacijo. Neki član, ki je star prijatelj francoskega predsednika, mu je izjavil, da se je predsednik Poincaré izrazil: »Francija je velik prijatelj Jugoslovani, toda londonski pakt nas veže.« — Šod je končal z ogorčenim protestom proti nenasitni Italiji za neodrešene jugoslovanske zemlje. Končno je predlagal profesor dr. Rus, naj se osnuje in organizira za naše zasužnje kraje poseben sklad za propagando jugoslovanske irredente. Šod je z navdušenjem sprejel ta predlog in takoj po šodu so nabrali v ta namen znesek 1467 kron.

Poročila ljubljanskega korespondenčnega urada.

HLADNO KRI!

LDU, Ljubljana, 16. marca. Deželna vlada za Slovenijo razglasa, da se v soboto in včeraj v ljubljanskih dnevnikih nriobčene vesti o baie že gotovi uredbi naše zadnje meje nikakor ne potrjujejo. Osrednja vlada v Beogradu glasom danes v Ljubljano dospelega službenega poročila ni prejela nobene vesti, ki bi potrdila istinitost iz Zeneve, odnosno iz Berna v Ljubljano dospelih brzojavk, nanašajočih se na jugoslovansko - italijansko obmejno vprašanje. — Spričo takega položaja je Deželna vlada za Slovenijo z ozirom na politične manifestacije, ki so se vršile v Ljubljani danes dopoldne, no vsem mestu dala afiširati nastopni lenak: »Someščani! Vesti o neudorni ureditvi zapadne meje nikakor niso potrjene. — Osrednja vlada v Beogradu ni prejela nobenega poročila, ki bi dalo povod za vznemirjanje. — Razumemo globoko razburjenje, ki se je polastilo vse javnosti. Toda ne izgubimo previdnosti in obzira na tukaj bivajoče predstavnike entitnih držav! — Dokler ni gotovosti, ohranimo mirno kri ter pokažimo svetu, da smo v istini kulturni narod, ki zasluži, da se vpoštejajo njegove upravičene želje. — V Ljubljani, dne 16. marca 1919. — Deželna vlada za Slovenijo: Dr. Janko Brejc, predsednik

ANTANTINI GENERALI V LJUBLJANI.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 17. marca: Medtem, ko so izmed štirih generalov, ki jih je pariški najvišji vojni oddelek delegiral, da preiščejo takozvani ljubljanski in zaloški dogodek, dospeli v Ljubljano že ameriški general Treat, angleški general Gordon in francoski general Savy, dosedaj italijanskega generala Segreja, ki je šil v to ententno komisijo delegiran kot zastopnik Italije, še ni iz neznanih vzrokov v Ljubljano. Kakor je znano, je general Segre v Ljubljano uvedel italijansko subkomisijo s pretvezo, da bo nadzorovala ententne transporte živil na Dunaj in v Prago in repatriacijo goriških beguncov v smislu pogodbe za premirje.

POLOŽAJ NA SEVERNI FRONTI.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 17. marca ob 9. dopoldne iz uradnega vira: Položaj na naši fronti je neizpremenjen.

Approvizacija.

+ Meso za I. in II. uradniško skupino. Ker ni živina pravčasno došla, dobi I. in II. uradniška skupina meso v torek dne 18. t. m. po vrstnem redu, kakor doslej. — Ljudska mesnica.

Poizvedbe.

Našel se je prstan z latinskimi napisom, dobi se Rimska cesta št. 9. I. nadst. duri 7. Izgubljen, V Solsekm dvorednu od stolnice Hamanove do Kozakove izgubila je služkinja 40 kron in karto za meso na ime Bonač Potonega najditelja se prosi, naj jo odda pri Bonaču, Solenburkova ulica 5.

V petek, 14. t. m. je bila izgubljena nova delavska obleka, svetlozrjav barve na poti od Malice do Gradišča št. 10. Pošteni najditelji naj jo proti nagradi odda v vinski kleti pri Malici.

Komu je znano o usodi Franca Videnska, orožniškega stražmojstra v Ploštjanju, etapna pošta Kula Luma, Albanija. Zadnje pismo od tam je poslal dne 22. septembra 1918. Od tega časa naprej manjka o njem vsaka sled. Kdor bi bil z njim skupaj, zlasti ob času prevrata, se prosi, da sporoči podatke na njegovo rojstni dom očetu pod naslovom: Ivan Vidensek, posestnik, Loče št. 12. Sv. Martin v Rožni dolini pri Celju.

Kdo izmed vračajočih se vojnih veteranov iz Rusije bi mi mogel sporočiti, kje se nahaja moj brat Lovrenc Pušnar. Zadnji-krat je pisal dne 15. julija 1917; zadnji naslov: L. Pušnar, Vojno uplenjenih Robocni Bot 3 N 51, 3. Rota, Dvinsk, Rusija. Kdor bi kaj vedel, naj proti povrnitvi stroškov naznanj njegovih sestri na naslov: Kati Pušnar, Bled. 3052

Vremensko poročilo.

Vilna nad morjem 300-2 Srednji možak tisk 730 mm

Marc	Čas opazovanja.	Stanje barmetra v mm	Temperat. v	Vetrovi	Nebo
15	2. pop. 9. z.	733-2 733-5	10-7 6-3	sl. jgv. brezvetr.	oblačno
16	7. zj.	734-1	5-2	sl. jgv.	"
16	2. pop. 9. z.	734-6 736-4	8-5 4-3	sr. jgv. sl. jgv.	oblačno
17	7. zj.	738-3	2-5	sl. vzhod.	"

Padavina v 24 urah mm 0,6. — Srednja včerajšnja temperatura 6-9, normalna 3-7. — Vremenska napoved za jutri: hladno, deloma oblačno, severne vetrove vreme.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnik in tisk »Narodno tiskarstvo«.

Prodajo se zavese Stari trg šte. 26
H. nadstrop. dno
Dobro ohranjena spalna soba
za 1 osebo se takoj proda. Poizve
se: St. Petra cesta 28. v Ljubljani. 3160
Večja množina lepe čebe Je napro-
dal pri
Kugovaku, Vodmat 18, Most, Ljubljana.
3154

Tovare in hišni posrednik Iste 10.000
Kron posre-
dila po 5 od 100. Poizve se v upr. Slov.
Naroda. 3168

Gospodinja s trgovskim težajem želi
v kakšno odvetniško pisarno. Gre tudi na
deželo. Naslov pove uprav. Slovenskega
Naroda. 3171

Vrtnar se išče za vilo na Bledu. Vešč
mora biti gojenja površine in
vzdrževanja nasadov v parku. Ponudbe
s prepis pričeval in zahtevno plače na
G. Pongratz, Zagreb, visoka ul. 22.

Pozor! Angličino govoriti, pravilno pi-
sati in brati se poučuje na željo
tudi doma. Poizve se: Sp. Šiška, št. 256.
II. nadst. vsak dan od 2 do 3 ure
popoldan. 3150

Dobra kuharica srednjih let in z do-
brimi spretnostmi. Sprejme službo tudi
kot gospodinja ali sobarica. Razume vas
dela. Vstop lahko takoj. N. Huguobivnik,
Gospodarska ulica št. 3, II. nadst. levo.

Pozna v strojepisju stenografijo in
knjigovodstvo, v slovenskem in nemškem jeziku želi
mlada gospodinja iz boljše hiše. Cenjene
ponudbe se prosijo pod šifro „D o b e r
p o z n a“ pošto ležeče, Kresnice, Kma-
sko. 3167

Marija Ana Urbančič
roj. pl. Panovič
po dolgi, mučni bolezni, previdna s tolažili sv. vere v torek, dne
11. marca 1919 ob polu 6. ure v G. Gospoda zaspala.
Pogreb bo v četrtek, 13. t. m. popoldne na pokopališču v
Vojni vasi.
Ranjka se priporoča v blag spomin!
Črnomelj, dne 11. marca 1919. 3158
Franjo Urbančič, vpk. davč. upravitelj, soprog. Nimi Kodir,
Gusti Urbančič hčer. Franjo in Rajko Urbančič, s. nova.

Ivana Levec
ter bila dne 15. t. m. pokopana na mestnem pokopališču Sv.
Petra v Gradcu.
Blagovolite ohraniti drago pokojnico v blagem spominu!
V Mariboru, dne 16. marca 1919. 3173
Anton Levec, višesodni svetnik v p., soprog. Tilen Levec,
avskultant, sin Marija Levec, hči.

Zahvala.
Za obile dokaze dobrodejnega sočutja, ki so nam došli
povodom težkega udara usode kakor tudi za mnogoštevilne ča-
steče spremembe na zadnji poti naše draga nepozabne ter za da-
rovano cvetje izrekamo tem potom vsem našo globoko srčno
zahvalo.
V Mariboru, dne 13. marca 1919.
Rodbina Josip Černovšek.

Zahvala.
Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom nenadne smrti
našega srčno ljubljenega, nepozabnega soproga oz. očeta, brata,
svaka, strica in bratrance, gospoda
Julija Podobnika
gostinčarja, posetnika in strojevedca v p.
izrekamo vsem našo najljubše zahvalo.
Posebej pa se zahvaljujemo preč. duhovščini, slavnemu
občinskemu odboru v Mostah, goslinemu društvu za korpore-
tivno udeležbo pri pogrebu, okr. šolskemu svetu, učiteljsvu in
šolski mladini, železničarjem, pevskemu društvu „Ljublj. Zvon“
za krasne žalostinke, vsem darovalcem krasnih vencev in
šopkov in končno vsem, ki so spremlili draga pokojnika v
tako mnogobrojnem številu na njega zadnji poti.
Vsem tihočerna zahvala!
V LJUBLJANI, dne 15. marca 1919.
Zahvala rodbina Podobnik.

Živo se oddaja v najem.
Naslov pove upr. Slov. Nar. 3149
Napadani plitvi nekaj stolov, klop,
podobe, ceticve v
lončkih in drugo se proda na
št. 1. II. nadst. 3149
Kupim strojno lepota boljše vrste,
od 70 ko-
sov Anton Kretar v St. Vidu nad
Ljubljano. 3164

Prda se: Oglejda se v Sp. Šiški.
Kauškova ulica 130 pri Kocjančiču od
11.—3. pop. 3156

Mesečno soba, svetlo in čisto, s pre-
višji uradnik. Plača se dobro. Ponudbe
naj se oddajo v hotelu „Slo“ g. Flor-
jančiču. 3155

Udeležim se s 50.000 do 100.000 K
kot tih ali sodelujoča
družabnica pri kakem podjetju, najraje
v konfekciji ali modni trgovini, eventu-
alno tudi pri kinu. Ponudbe pod „Dru-
žabnica 3169“ na upr. Sl. Naroda. 3169

Zenska poudba! Poštena izobraže-
na, želi na gospodini, v
lepi dobi. lepe postave, in veselega
znatja, zmožna slovenskega in nem-
škega jezika, in s nekaj tisoč kron
premoženja, se želi v svrhu živitve
seznani z boljšim gospodom urad-
nikom ali poduradnikom, v starosti
35—45 let, plemenitega srca in želi
tudi nekoliko premoženja. Cenj.
ponudbe naj se pošiljajo na Ljubljano
glavno pošto, pošto ležeče pod šif-
ro „P. L. državna služba 1902“. 3159

Iznajdba!
Varnostna naprava pri rudarstvu
(automatische Schichtperre), radi se-
danjih razmer se ne pantičirano, se
proda. Naslov pove upr. Slov. Nar. 3145

Kupujem
la. smrekov les (okrogel, ne izpod 25
cm v premeru. Skrajne ponudbe s na-
vedbo množine za dobavo do jeseni
1919, frco vagon Kranjske postaje, pod
„Maros“ na uprav. Slov. Nar. 3163

lepe hrvaške čebule
v hladovrski restavraciji v
Novem mestu na Dolenskem
304

Ponudim
slanine, prekajeno. . . . R 36-
Brav. Klobase hrastvelgerice K 20-
kilo proti povzetju.
J. BANKO, agentura, Sisak.

ŽLICE
1000 grosov, iz martinjskega jekla in
pocinjene, 1000 tucatov jedilnega oro-
dja (jedali) brez konkurence. Izvor do-
voljen, nudi Kati Obernik, Smolj
(Wien) III., Hergasse 11. 3162

Preklic!
Podpisana sem gospoda prožnega
mojstra Ivana Magdalence iz Trebnje-
ga z različnimi besedami po nedol-
nem obrekovala. To dejanje javno ob-
žalejem, ker mi gospod Magdalence
tudi opušča.
Ponikve, dne 11. sušča 1919-
Katarina Repuš,
žena žel. čuvaja na Ponikvah Dolenj.

Josip Jug
stavbeni in pohištveni
::: pisar in tesar :::
Rimska cesta št. 16
naznanja, da se vedno dela s pristnim
blagom
Izdati točno. Zmerno cena.
Uradno dovoljena, do 20 let ob-
stoječa najstarejša ljubljanska

Najfinejše vrste karbid
razpošiljam vsako množino in vsake
velikosti franco vsako železniško po-
stajo a K 2-50 kilogram, v balonih
a 110 kg neto.

Lepe karbidne svetiljke
iz čistega cinka, sesalni sistem, z
vsakovrstnimi gorilniki a K 28-
Velika izbira karbidnih gorilnikov
od K 1- naprej, se dobi v trgovini
Karl Saria, Maribor ob Dravi.

Bratje Schön, Dunaj I.
Fischerstiege št. 8.
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
Josip Kleindienst. Novo mesto.

Ponudim brezobvezno prosto Zagreb:
Slivovico, novo ca 36 %, K 24-
stara 45 „ 30-
Rum aromati 38 „ 24-
Kuba za čaj 48 „ 32-
Jamaika „ 42-
St. Granit in Altavater „ 34-
Lavov „ 34-
Medicinski petinkovac „ 34-
Rum, stara slivovica, ali, krom. Mier.
Štiti kumovec, franc. liker Chartreuse.
Lavov tudi steklenice. — Plačilo takoj.
Ponudim tudi ca en vagon medo-
metna za oštova kislino (Essig-
säure-Ersatz) 70 o/o K 19.50.
Breznik in drug, Celje.

Zahvala.
Podpisani Janez Novak, po-
sestnik v Praproti št. 3, okraj
Črnomelj, izrekam zavarovalni
družbi „Dunav“ v Ljubljani,
Selenburgova ulica št. 3, svojo
zahvalo za točno izplačilo polne
zavarovalne vsote za požarno
škodo.
Omenjeno družbo vsakomur
najtopleje priporočam.
Praprot, dne 12. sušča 1919.
3147 Ivan Novak.

SEME
na tih in tih
priporoča
SEVER & RUP.
LJUBLJANA.

Karbid — svetiljke
razpošilja točno proti predplačilu tr-
govina Martin Šuman, Kranj. 1098

stanovanje
2 sob in pripadki. Mirna stran a 2
oseb Valentin Kopit, upravnik
Slovenskega Naroda.

MAST
Gospodar, ki mi dá stanovanje 2 sob
in pripadki, dabi kot nagrado vsak
mesec 1 kg masti. Ponudbe na upr.
Slov. Naroda pod „Mast“.

Toaletni sapun
veoma fina, parfimirana roba, nije ratni
proizvod, prekrasno ajdstrano, oko 200
tuceta brzo za prodati.
B. JUNKER, Zagreb,
Petrijnska 3, III. nadst. 2886

Vedno velika zaloga
40% rum, 40% slivov-
ke namiznegaolija, man-
dolinov, rozin, riža ter
kave pri tvrdki 2881
ČERNAK & VAL, Ljubljana,
Vodnikov trg. 2.

Modistka
Pavla Ogrinc - Mrak
Sp. Šiška, tik drž. kole-
dvara, Kolodvor. o. 208,
se priporoča cenj. damam in tvrdkam,
sprejema vsa v to stroko spadajoča
dela, hitro in poceni.

Zastopnik inozemske tvrdke
išče za nakup vsakovrsten
LES

bodisi obdelan, okrogel ali stoječ v
gozdu, slasti smrekov.
Ponudbe pod „Les“ na L. Jugoslovanski
snočni in informatni zavod Beseljak &
Možana, Ljubljana, Frančevo nabrežje 5.
Citejte! Rumorak je izšla knjižica
Dr. B. Derč:
Dojenček njega nego-
vanje in prehrana.

Vse matere, ki hočejo vzrediti
zdrave in krepke otroke, morajo štiti
to knjižico. Pisatelj, zdravnik-strokov-
njak za otroške bolezni podaja prak-
tično nasveta, kako je ravnati z do-
jenčki. Knjižica se naroča pri Tiskovni
zadrugi v Ljubljani. Sodna ulica št. 6
Cena K 3- s poštnino K 3-0. Denar
je poslati naprej, ali pa se pošlje knji-
žica po povzetju. 3080

Zahvala.
Podpisani Janez Novak, po-
sestnik v Praproti št. 3, okraj
Črnomelj, izrekam zavarovalni
družbi „Dunav“ v Ljubljani,
Selenburgova ulica št. 3, svojo
zahvalo za točno izplačilo polne
zavarovalne vsote za požarno
škodo.
Omenjeno družbo vsakomur
najtopleje priporočam.
Praprot, dne 12. sušča 1919.
3147 Ivan Novak.

Prodaja se:
namizni telef. aparat,
kompl. pretikalna plošča,
motor 3 PH, 220 voltov,
motor 5 PH, 115 voltov,
dinamo 5 KW
in razne druge potrebščine za
električno in telef. napeljavo.

Kupi se:
dinamo 35—50 PH. 2990
Pojasnila daje
I. Jugoslovanski snočni in infor-
matni zavod Beseljak & Možan
Ljubljana, Frančevo nabrežje 5.

Na se iznajema hiša za na dom.
Naslov pove upr. Slov. Naroda. 3168

Sadjevec, vino in kisle vode razpošil-
ja A.
Ost, p. Ostjan. 2737

Gospodinja se sprejmejo na hrano in
stanovanje. Več se poizve
na Minski cesti št. 2/L. 3130

Jablane in bruske, visokodelnate
zlahtnih vrst se
oddajo v gostilni Lampert, Kolodvorska
ulica 31, Ljubljana. 3107

V skladišču Balkan na Dunajski cesti
33 se bo prodaja-
lo v četrtek, dne 20 t. m. ob 9. uri
dopolodne potom javne dražbe raznovr-
stno pohištvo. 3112

Majhna vilo s vrhom vzamoma v ma-
jama. Bili mora v Ljub-
ljani na lepem prostoru. Ponudbe na
upr. Slov. Nar. pod „vzajem v nasem
3020“.

Dobra kuharica, katera se obenem
razume na gospo-
dinjstvo, se proti takojšnjemu nastopu
sprejme. Ponudbe na tvrdko Mihae
Omaken, Višnja gora. 3102

Dobre idoča gostilna se išče v najem
eventualno na
prodaji. — Ponudbe se naj pošljejo pod
„Gostilna 28 3092“ upravništvu „Slove-
nskega Naroda“. 3092

Kompanjon za za večje tovarno za
strelno strešno opako na Spod.
Stajerskem se išče Strokovnjak ima
prednost. Naslov pove upravništvu
Slov. Naroda. 3911

Knjigovodkinja prvovrstna moč iz
boljše hiše, zmožna
tudi strojepisa se išče za takoj. Ponu-
dube lastnoročno na naslov Slavko
Rus, Gospodarska ul. 6, Ljubljana. 3122

Kompl. pohištvo za spalnico, sobo,
sadni most, okrog
14/10 litrov, belo platno 150 metrov
oroda Marija Jelenič, Stara pot 1. Ljub-
ljana. 3079

Drva trda in mehka metrska, drobna
klasa, kolobarji, treske oddaja po
primerih cenah na drobno in debelo
tvrdka F. & A. Uher, Ljubljana, Selenbur-
gova ulica št. 4. 3089

Pisalni stroj s slovensko tastaturo in
veliko vidno pisavo se po
ceni proda pri Spl. zav. posredovalnici.
Gledališka ulica št. 7/III. Uradne ure od
9.—11. dop. in od 3.—6. pop. 3127

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov
ali okrogel ali rezan. Cene za les nalo-
žen v vagon se naj naznanijo na V.
SCAGNETTI, parna žaga za drž. ho-
tlovorom, Ljubljana. 2048

Bukova drva se prodajajo v polnih in
metre in vagon, kakor
tudi na drobno klasa, od 500 kg naprej
in se dostavljajo o poljubno tudi na dom.
Josip Piskar, Dolenska cesta št. 8, go-
stilna Kramer. 7828

Srednje veliko hišo, ako mogoče na
periferiji mesta,
z velikimi prostori in delavnicami —
vzajem v najem za več let, pozneje
tudi kupim. Ponudbe pod „Točnost/3021“
na upr. Sl. Nar. 3021

Potnik, agilno silo, dobro v Slove-
niji, niji uvedenega išče ob dobri
plači za proizvodno prvovrstne zga-
lence slivovke in tvornice konjaka v
Zagrebu. — Ponudbe je poslati na
Dr. Elja i Holajevič, Zagreb, Preradoviča-
va ul. 82. 3070

Abiturient z odličnimi spričevali, do-
ber matematik, ki vsled po-
manjkanja denarnih sredstev ne more
nadaljevati svojih študij, išče primer-
ne službe. Ponudbe z navedbo pogo-
jev se prosijo pod „Abiturient/3006“ na
upr. Sl. Naroda. 3006

Prostovoljno se proda
več starih slik v okvirih, zrcala, porcelan, steklenina itd. Mestni trg šte. 24,
III. nadstropje. 3144

Enonadstropna hiša
v Šoštanju s solčno lego in 4 stanovanji s pritliklinami se za 86.000 K proda.
Hiša ima 2 vhoda in 2 hišni števili, stara 15 let, z opeko krita in ima v pri-
tišju dobro vpepljeno barvarijo in kemično pralnico s potrebnimi stroji. K hiši
spada zelenjadni vrt v obsegu 573 m². Pojasnila se zvejo Hotel Wania, Šoštanj.
3076

Tovarna klavirjev
M. ROPAS, Celje,
priporoča najfinejše klavirje in pianine.
Edina jugoslovanska tvrdka.

Priporočam se za
SOBNO SLIKARSKA DELA
ob točni izvedbi in zmernih cenah. — Sprejemam tudi naročila z dežele.
Franc Ambrož, Ljubljana, Rimska cesta štov 11.

Naznanilo.
Štupnik & Lotrič naznanjata slavnemu občinstvu, da sta
otvorila ključavničarsko obrt na Tržaški cesti št. 11. Izvriševala bo-
sta vsa v tu stroko spadajoča dela kakor tudi popravila točno in
solidno. Priporočata se slavnemu občinstvu. — Istotam se sprejme
tudi vajenec.

Slike kralja Petra
v velikosti 47x65 cm priporoča
Narodna knjigarna v Ljubljani.
Cena v knjigarni K 15.—, v trdem ovoju po pošti K 20.—.

Hiša mladega, pristne pasme kupim.
— Ponudbe pod „Hiša/3005“ na
upravništvu „Slov. Naroda“. 3005

Moderni trinaeststropna hiša v Gradcu
za lego bilo v Ljubljani. Naslov pove
uprava Slov. Naroda. 3138

Petkarijo v večjem prometu in in-
dustrijskem kraju kupim ali
vzajem v najem. Naslov pove uprav.
Slov. Naroda. 3083

Več avtomobilnih plaštev se kupi.
Pismene ponudbe pod „Novi/3067“ na
uprav. Slov. Naroda. 3068

Železničarje, starejšo moč sprejemem
tako, kakor tudi ugodnimi po-
goji. A. Sešnik, trgovina z železnico v
Ljubljani, Zaloška cesta 21. 3062

Trgovci v Ljubljani, oženjen, brez
zračno stanovanje s kopalnico za ta-
koi ali pozneje. — Ponudbe na pošti
predal 144. 3019

Vino 50 l naprej Dostavlja se tudi
brezplačno na dom. — Istotam so na
razpolago fina buteljiska vina. J. Jelenič,
Stara pot 1. 3114

Poudim: Fino vermut-vino, slivovko
binjavec, rum Specialita-
te: Kranjski opeinkovec-likor in Bal-
kan-likor. Vilijam Špišar, Ljublja-
na, Kolosej. 3088

1500 jaboličnih drevcev ima napredaj
Sadlarsko
društvo v Šmarci, pošta Radomlje.
Cena 4 K za boljše vrste, 3 K za slab-
še vrste. 3104

Dobre domače slivovke in rum prodaj-
a in razpošil-
ja po povzetju po najnižjih cenah
tvrdka Leopold Fon, prej Novakovič,
Stari trg št. 6, Ljubljana. 3124

Prodajalica, izurjena v spekerijski, ma-
nufakturni, galanterijski
in porcelanski stroki, želi premeniti
službo. Ponudbe na upravništvu Slov.
Naroda pod „Marljiva/3008“. 3008

Poslovodja, oženjen, star 53 let, vešč
vseh ključavničarskih
kakor vseh ključavničarskih
v Sloveniji, išče službo kje v Jugo-
slaviji. Pisma na Vencias Peter, Videm
ob Savi. 3077

Štiri močne delavce sprejemam za
izdelovanje ce-
mentne strešne opeke proti dnevnemu
zaslužku od K 12— do K 22—. Pro-
sta hrana in stanovanje. Miha Omaken,
Višnja gora. 3027

Eno ali dve meblovalni ali nemeblo-
valni sobi v sredini me-
sta išče trgovca (rodom Čeh) za saba
in svojo soprogo. Plača po dogovoru.
Cenj. ponudbe pod „Čeh/3022“ na upr.
Sl. Nar. 3022

Sveža jajca, perutnino vsake vrste,
debelo za zakanje, in-
kor tudi za peme, ter sveža jajca za
valjenje od lepe štajerske pasme, raz-
pošiljam. Zahtevajte cenik! Rudolf Hor-
vatič, pošta Krizevec pri Ljutomeru. 3009

Mešani lasje, ako so sortirano nabrani,
se plačajo 10 K šes
dnevno cen. Kateri hoče pojasnila,
kako naj bodo mešani lasje nabrani
oz. nakupljeni, da zaslužijo pri bili 10
K več, naj voraša pri tvrdki Ivan Ma-
rov, preparacija in trgovina s lasmi v
Zalca pri Celju. 2748

Ženska poudba! 32letna dama,
blondinka, prijetna
zunanosti, energičnega nastopa, mu-
zikalčna, se želi seznaniti z neodvis-
nim, prijaznim gospodom, dobro si-
tuiranim, v starosti 35—45 let. Samo
resne ponudbe pod „Plemenita duša/
3115“ na upr. Slov. Naroda. 3115

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1,100.000.

2%

brez odbitka rentnega davka

Ustanovljena l. 1881.

Iščem v sredini mesta za takoj

pisarniški lokal

Slavko Rus, Gosposka ul. 6, Ljubljana.

Bencin ali bencol

kupim takoj.

Fr. Škafar, strojno mizarstvo, Ljubljana, Rimska cesta št. 16.

Dražba plemenske živine.

Na deželnem posestvu v Mali Loki, postaja Velika Loka se bo prodajalo dražbenim potom 10 krav simodolske pasme, 1 bika in nekaj mlade živine v soboto, dne 22. marca t. l. Dražba se prične točno ob 11. uri dopoldne.

3082

Ljubljana, dne 11. marca 1919.

Poverjenišтво za kmetijstvo.

Na mnogobrojna pismena kakor tudi ustna vprašanja novoljubljen si tem potom vsem zainteresiranim naznaniti, kaj imam vedno v zalogi:

pohištvo, mehki les, barvano, omare, postelje, mize, stole, obešala za oblačila, kuhinjske opreme, žimnice (federadraci, dratadraci), pisalne mize v večjem številu, nadalje imam vedno veliko zalogo

tudi pohištva iz trdega lesa.

Priporoča se

2674

trgovina pohištva

Vido Bratovž

Ljubljana. (Kolizej). Ljubljana.

Pisalni stroji zopet na razpolago!

Orania, Stoewer record, Ideal B, Erica, Kanzler,

FRANC BAR

LJUBLJANA, Frančevo nabrežje št. 5.

Prvovrstni barvni trakovi, predvojni ogljen papir, voščeni papir, barva za ciklostile itd.

3117

Popravila pisalnih in računskih strojev ter kontrolnih blagajn vseh sistemov.

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

Cement beton cement beton cement

MODNI SALOM

Damnski svileni klobuki in čevlji
v volitih izloži.

Cena zmerno. 2585

Rimska c. 6. Rozi Fabčič Rimska c. 6.

Trgovci!

Nudim: kremo za čevlje najfinije vrste (terpentinovo kremo) črno, znamke „Perfekt“, po K 19— in 34— tucat, „Erdal“ po K 19— tucat, „Erups“ in „Bielero“ po K 19— tucat, la la paper Singapore kg po K 140—, la jedro milo K 12— kg, cigaretno stročnice (Hills) po K 13— in 14— za 1000 kosov, kristalno sodo za pranje po K 260— za 100 kg, cigaretno papirke Ottoman in Golub ter vse drugo blago. Naročila na:

Prvo dol. zastopstvo „Metropol“ Novo mesto 81, Dolenjsko.

Kupim do 20. marca 1919 vsako množino

Ježic

po najvišji dnevni cen. — Prosim ponudbo pisмено kakor tudi množino in ceno.

Jakob Pandič, Novo mesto št. 75.

TOVARNA ZAMAŠKOV

JELACIN & KO LJUBLJANA

NAJSOLIDNEJŠA IN NAJCENEJŠA POSTREŽBA!
ELEKTRIČNI OBRAT. DIREKTI UVOZ PROBKOVINE
IZ ŠPANIJE IN PORTUGALSKE. ZAHTEVAJTE VZORCE!

SVETOVNI IZDELKI

elektr. žarnice, elektrotehn. in instalac. material dobavi

Depot: Svetla gen. repr. za kraljestvo SHS
Janko Pogačar, Zagreb, začasno
Ljubljana, Rimska ul. 29/1.

Živo apno, portland cement, zidno in strešno opeko

(vse v celih vagonih), fini mizarški šam (od 100 kg višje) posuša

Valentin Urbančič, Ljubljana, Bleiweisova c. 18 (nasproti liceja)

Prva jugoslovanska vinara

Viktor Kunštek i drugovi k. d. Zagreb

časti se p. n. mušterijama do znanja staviti, da sa 1. aprilom otvara na ovdanem tržištu

podružnicu sa podumom i poslovnicom pod upr.

g. Leopolda Tratnika u Sv. Petra cesti br. 25. (Hotel Tratnik).

Jedilni krompir

metrski cent po 65 K

na brzojavno naročbo meni in nakazilo denarja na Gradjansko štediono Daruvar, izročljivo z duplikatom tovarnega lista.

Nudim tudi druga živila.

3172

V. Stefanović, Daruvar.

Razprodaja.

Opusti se izdelovanje cementnih izdelkov in se razprodaja sledeče:

Cementni izdelki kakor: ploščice za tlak, cevi s panogami, stebri za vrata, betonski krogi za vodnjake, ližaki za vodnjake. Macesnovi plohi. Suhe mleto barve: rdeča, zelena, višnjeva, rumena, črna in bela.

2503

Raznovrstni pesek za teraco.

Jeklo: oglati železo; 2 hidravlični stiskalnici z akumulatorjem, sesalko in modeli; 1 ročna stiskalnica; 1 stroj za mešanje barv; 1 mlin za mletje peska; 1 strugalnik; 1 stroj za vrtnje železa; 1 cirkularka (velika); 1 cirkularka (mala); 1 stroj za izdelovanje otlah kamnov; 1 acetilenska naprava; 1 brusilni stroj; 1 stroj za vrtnje in žaganje; 1 rezalni stroj (Stanzmaschine) itd.

Vse to se lahko ogleda v tovarni Zajec in Horn v Ljubljani, Dunajska cesta, nasproti artiljerijske vojašnice.

ALFONZ BREZNIK

učitelj „Glasbene Matice“ in edini zapriseženi izvedenec dež. sodišča.

Največja in najposobnejša trdnja in izposojevalnica klavirjev, pianov in harmonijev.

(Förster, Bösendorfer, Hiltz, Stelzhamer itd.)

Velikanska zaloga vseh glas-
:: bil, muzikalij in strun ::
LJUBLJANA,
Kongresni trg. št. 15.
(Nasproti nunske cerkve).
Popravila in uglaševanja
strokovnjaško in ceno.

Podružnica Ljubljana. JADRANSKA BANKA Podružnica Ljubljana.

Delniška glavica: K 30,000.000. Rezerve: okrog K 10,000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižico
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsek dan brez oziroma na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Centrala:
Trst
Podružnice:
Bela Crkva, Bled, Celje, Ljubljana, Maribor, Metlika, Murska Sobota, Nova Gorica, Ptuj, Radenci, Slovenj Gradec, Velenje, Videm, Zavrč, Znojmo, Zagreb, Zidani Dvori.ISKUPUJE: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditivne na vsa tu- in inozemska mesta.
DAJE TRGOVSKO KREDITNO pod najugodnejšimi pogoji.
DAJE PREDUJME: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzno naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.